

Apokarip

Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ rehe har

Juã kome'ẽ paper ke mupinim. Upa katu te Jesu mujekwa ame'ẽ ke Juã mupinim. Ywa pe Jesu ixo ame'ẽ rehe har mujekwa Juã pe. Ame'ẽ ke a'e mupinim tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta rehe har mujekwa tĩ. Ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Yman rahã, ma'e ke uhyk ta my, ame'ẽ rehe har upa katu te mujekwa. Ame'ẽ rehe har Juã mupinim tĩ. Myja me'ẽ katuha renda ixo my, ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Jesu jywyr ta, ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ ke Jesu Kirisutu mujekwa

1 I'i atu rahã we, ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ ke Jesu Kirisutu pe Tupã mujekwa. Ame'ẽ ke ihẽ pe Kirisutu mujekwa tĩ. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta Tupãma'e miasu ta pe ihẽ amujekwa tĩ. Ame'ẽ ke kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Ihẽ Juã. Kirisutuma'e miasu ke ihẽ. Ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha ke Kirisutu mondo. Pe, ame'ẽ je'ẽha rahoha ihẽ pe upa mujekwa. ²Pe, upa katu te ihẽ asak ame'ẽ ke ihẽ amupinim. Aja rahã, pekwa katu ta tĩ. Myrandu ke Tupã mujekwa, ame'ẽ ke kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Jetehar te ke Jesu Kirisutu mujekwa, ame'ẽ ke kohĩ tĩ.

³Kome'ẽ paper rehe amõ usak usak rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e. Kome'ẽ paper rehe panduha ihĩ, ame'ẽ ke rehe amõ hendu katu rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e tĩ. Ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ rehe har kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Upa ma'e ke uhyk ta. Ame'ẽ uhykiha angaha uhyk tate. A'erehe amõ hendu ehe rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e tĩ.

Jesu kotyhar ta amō amō ok ta pe ixo ame'ë ta pe Juã mupinim

⁴Asia ywy rehe amō amō ok ta ihĩ. Heta ihĩ. Kuja. Awa po wajar mokõi hetaha ihĩ. Ame'ë ok ta pe Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ë ok ta pe har ta pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Juã.

Mã peja johu pehẽ rehe Tupã usak katu. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu.

A'e uhã te hũ ame'ë ke a'e.

Yman ixo.

Apo pete'e ixo.

Yman rahã pete'e ta ixo tĩ.

Wapyka katu te ame'ë ruwa koty I'ã ixo. Amō koty koty a'e ma'ema'eha. Awa po wajar mokõi ima'e ma'ema'eha ke. Ame'ë'ã riki pehẽ rehe usak katu ixo tĩ. Pehẽ py'a ke muhury katu tĩ. ⁵Jesu Kirisutu pehẽ rehe usak katu tĩ. Pehẽ ke muhury katu tĩ. A'e riki Tupã rehe har mujekwa katu ame'ë ke a'e.

A'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu tĩ. Manõha ngi a'e ke Tupã mukwera katu muhem. A'erehe Kirisutu riki amō ta 'ar koty te we je'ëha te reko. A'e riki kapitã keruhũ te. Kome'ë ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ 'ar koty te we kapitã keruhũ te ha tĩ.

Jande rehe a'e ipy'a katu. A'e manõ, a'erehe upa jande ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jande py'a ngi Tupã juhyk. ⁶Pe, a'e aja jande ke kapitã keruhũ aja Kirisutu mu'am tĩ. (Aja rahã, a'e putar ame'ë ke jama'ema'e ta.) Ima'e pa'i ta ke aja jande ke a'e mu'am tĩ. (Aja rahã, pa'i ta aja Tupã rehe jande py'a jamoĩ moĩ katu tĩ.) Kirisutu pái ke a'e tĩ. Mã peja Jesu Kirisutu pe japandu: “Ne jõ riki katu te me'ë ke. Mã peja kapitã keruhũ te aja exo. Aja te'eha exo” aja japandu. Amen! A'e tỹ.

⁷Pesarahã! Ywa takãxiha 'ar pe a'e jywyr ta uwyr ixo. Upa katu te awa ta usak ta ehe. A'e ke putar ym ame'ë ta usak ta ehe tĩ. Myra rehe itatakwar pe kutuk ame'ë ta usak ta ehe tĩ. Upa katu te kome'ë ywy keruhũ pe har ta jixi'u ta tĩ. (A'e mupyrara ta, aja ame'ë ta ukwa katu, a'erehe jixi'u ta.) Aja ta riki. Amen. ⁸Tupã riki pyrãtã te hũ ame'ë ke a'e. Jandema'e sawa'e te a'e. Kuja pandu:

—Ihẽ ruhã te hũ ame'ë ke ihẽ.

Ihẽ axo py te ame'ë ke ihẽ.

A'ejõhar rahã, tapijar te'e we ihẽ axo ta tĩ.

Yman axo.

Apo kote'e axo.

Yman rahã, aja te'e ta axo tĩ — aja riki Tupã pandu.

Kirisutu rehe Juã usak

⁹Ihẽ Juã. Pehẽ mu ke ihẽ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ixotyhar ke ihẽ tĩ. Ixotyhar ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara hũ. Pehẽ aja ihẽ ke ame'ẽ ta mupyrara riki. Pehẽ aja ihẽ py'ahu te'e ahendu axo tĩ. Tupã je'ẽha ke ihẽ apandu pandu. Ihẽ pe jetehar te ke Jesu mujekwa, ame'ẽ ke ihẽ amujekwa tĩ. (Ame'ẽ ke amõ ta putar

(Apokarip 1.11)

ym.) A'erehe ihē ke kome'ē ypa'ū rehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mondo. (Kyndaha aja saka se.) Ypa'ū rer Pat. ¹⁰Tupā rehe ipy'a ke ngā moī moī, ame'ē wera rahā, ihē py'a rehe Tupā'ā ihī katu te. Pe, amō pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Ihē kupe koty ngi panduha uwyr. Tyapu hū panduha. Jumi'a aja panduha. ¹¹Kuja panduha ihē ahendu:

—Ma'e ke nde eresak ta, ame'ē ke paper rehe emupinim. Ame'ē paper ke amō amō ok ta pe emondo. Ame'ē ta ok ta pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ē ta pe emondo. Awa po wajar mokōi hetaha ihī. Kuja ok ta rer. Ese ok ta. Amō Esimi ok ta. Amō Per ok ta. Amō Tiati ok ta. Amō Sandi ok ta. Amō Sirande ok ta. Amō Raoniséi ok ta — aja ahendu.

¹²Awa pandu my? Ame'ē asak tar katu, a'erehe ihē awak. Aja rahā, ma'e weraha tymā ke ihē asak. Itatawa ke te'e mujā ame'ē rehe asak. Kuja. Awa po wajar mokōi hetaha. ¹³Ame'ē pyter pe awa aja ame'ē rehe ihē asak. Kamixa puku namō ixo. Ipy rehe pukuha ihon. Ixu'a rupi har aja ame'ē riki ipixi'a rupi ihī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke a'e tī. ¹⁴I'a riki ituwyr te hū. Ame'ē tuwyrriha aja se nixói te. Ituwyr te hū. Eha riki tata aja hendy hū. ¹⁵Ipy hendy hū tī. Itatawaran ke kytyk katu aja hendy hū. Tata pe maku rī, aja hendy hū tī. A'e pandu rahā, itapupur keruhū aja tyapuha ahendu. (Jesu ame'ē. Ywa pe har aja katu te hū ame'ē ke a'e.) ¹⁶Ipo pe jahy rata ke a'e pyhyk reko. Ijywa katu kotyhar pe pyhyk reko. Kuja awa po wajar mokōi jahy rata hetaha ke. A'e pandu rahā, kyse upa te'e haimbe ame'ē ke uhem, ame'ēja saka. Warahy jandar rahā, warahy hendy hū, ame'ēja saka huwa ke hendy te hū. ¹⁷Ihē asak ehe rahā, huwa koty ihē a'ar ajup. Manō ame'ē ke aja ihēaju. Ipo pe ihē ke a'e pyhyk. Ijywa katu kotyhar pe ihē ke mupu'am. Pe, ihē pe pandu:

—Ihē ngi ekyje ym.

Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Ma'e nixói te rahā, pete'e ihē axo.

Yman te rahā, pete'e ta ihē axo tī.

¹⁸Ihē axuwe katu ame'ē ke ihē.

Yman ihē amanō.

Apo ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Aja te'e ta ihē axo.

—Ihē apandu katu: “Nde eremanō ta” aja. Aja ihē je'ēha rupi a'e manō ta. Ihē riki apandu katu: “Nde erekwera katu erehem” aja. Aja ihē je'ēha rupi a'e kwera katu ta uhem tī. ¹⁹Apo nde eresak ame'ē

ke emupinim. Apo ma'e ke ixo ame'ẽ rehe nde eresak. Ame'ẽ ke emupinim. I'i atu rahã we, ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ ke emupinim tĩ. 20 I'i nde eresak ame'ẽ rehe nde erekwa ym. Ame'ẽ ke ihẽ amujekwa nde pe apo 'y. Ihẽ jywa katu kotyhar ame'ẽ ihẽ po rehe jahy rata nde eresak. Awa po wajar mokõi nde eresak. Ame'ẽ riki kapitã ta ke. Ihẽ kotyhar tama'e jy'ariha rendama'e kapitã ta ke. Awa po wajar mokõi jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽ kapitã ta ke. Ma'e weraha tymã rehe nde eresak. Awa po wajar mokõi hetaha rehe nde eresak. Ame'ẽ riki ihẽ kotyhar tama'e jy'ariha renda ke — aja ihẽ pe Jesu pandu.

Ese ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

2 1 Ihẽ pe a'e pandu:

—Ese ok ta pe ihẽ kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽma'e kapitã pe kuja emupinim: “Pehẽ pe myrandu ke ihẽ amondo axo. Ihẽ riki ihẽ po pe jahy rata apyhyk ame'ẽ ke ihẽ. Ihẽ jywa katu kotyhar ame'ẽ pe awa po wajar mokõi hetaha ihẽ apyhyk. Ma'e weraha tymã rupi awata axo ame'ẽ ke ihẽ tĩ. Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke ame'ẽ. Awa po wajar mokõi hetaha ihĩ. Ame'ẽ rupi ihẽ awata axo.

2—Pehẽ pema'ema'e ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Mu'eharan ta je'ẽha ke pemukanim tar katu te hũ. Ame'ẽ rehe har pepandu pandu hũ. Aja pemukanim. Ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Pehẽ ke amõ ta mupyrara rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu pexo, aja ihẽ akwa katu tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ẽ ta ke peputar ym tĩ. Ame'ẽ ke ihẽ akwa katu tĩ. Amõ ta pandu: ‘Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke jande’ aja naĩ. Jete my? Ame'ẽ ke pemanga katu. Aja rahã, Kirisutu mondo ym ame'ẽ ta ke a'eta aja pekwa. Te'e pandu ame'ẽ ta ke a'eta aja pekwa tĩ. Aja pema'ema'e ame'ẽ ke ihẽ akwa katu tĩ. 3 Ihẽ kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe pehẽ ke amõ ta mupyrara hũ. Pehẽ py'ahu te'e pehendu pexo. Ihẽ rehe pehẽ pejurujar katuha ke pehijar ym tĩ. (Upa ame'ẽ rehe ihẽ rury katu.)

4—(Pe, kuja jõ ihẽ rury ym.) Ihẽ rehe pejurujar katu py rahã, ihẽ rehe pepy'a katu te hũ. Aja ihẽ rehe pepy'a katu ym pexo apo 'y. 5 Myja me'ẽ pehẽ pepy'a katuha kanim my? Myja pemukanim my? Ame'ẽ rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e pehẽ peka'u te'eha ke pema'ema'eha ke pehijar. Pe, pema'e py, ame'ẽ ke pema'ema'e tĩ. Mu'eharan ta je'ẽha ke pemukanim tĩ. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ym rahã, pehẽ rehe ihẽ ahyk ta. Amupyrara

ta pehẽ ke. Ma'e weraha tymã ke ihẽ amukanim ta. (Aja rahã, jy'ariha renda nixói ta.)

6—Pe, Niko kotyhar ta ma'ema'e ame'ẽ ke peputar ym tĩ. Jetehar ym ame'ẽ ta mu'e. Ihẽ aja ame'ẽ ta ke peputar ym tĩ. Ame'ẽ pema'eha riki katu” — aja Jesu pandu.

7—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihẽ kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa ame'ẽ ke rehe pehendu katu! Ihẽ rehe jurujar katuha ke amõ hijar ym rahã, ihẽ apandu ta: “Tupãma'e kupixa pe exo katu. A'ep ma'eywa heta i'ãi. E'u. Aja rahã, nde rury katuha namõ nde ruhã te hũ nde erexo ta” — aja Jesu pandu.

Esimi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

8Ihẽ pe Jesu pandu tĩ:

—Esimi ok ta pe ihẽ kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽma'e kapitã pe kuja emupinim: “Ihẽ riki ihẽ ruhã te hũ ame'ẽ ke ihẽ. Ma'e nixói te rahã, pete'e ihẽ axo. Yman te rahã, pete'e ta ihẽ axo tĩ. Ihẽ amanõ. Pe, ihẽ akwera katu ahem tĩ.

9—Pesarahã! Pehẽ ke amõ ta mupyrara hũ ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Mupyrara hũ, a'erehe pehẽma'e ym te ame'ẽ ke ihẽ akwa katu tĩ. Pesarahã! Tupã ukwa katu ame'ẽ ke anĩ. Pehẽma'e ke heta hũ aja a'e ukwa. Amõ ta pandu: ‘Jundéu awa ta ke jande, a'erehe pehẽ namõ Tupã rehe jande py'a jamoĩ moĩ ta’ aja pandu naĩ. Anĩ. Ihẽ ke ame'ẽ ta putar ym. A'erehe pehẽ rehe ame'ẽ ta juru ai. A'erehe ame'ẽ ta riki Satana kotyhar ta ke. ¹⁰Pehẽ pepyrara hũ tate. Ame'ẽ ngi pekyje ym.

—Pesarahã! Pehẽ ngi har amõ amõ ke kyndaha pe Satana kotyhar ta kynda ta raho. Aja ihẽ rehe pejurujar katuha ke Satana manga ta. (Ãjã ramüi a'e.) Pepyraraha heta ym ta wera. Ihẽ rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Pehẽ ke amõ ta jukwa ta my? Pehijar ym pejurujar katuha ke tĩ. Aja rahã ma'e katu ame'ẽ ke pehẽ pe ihẽ ame'ẽ ta. Pehijar ym, a'erehe pehẽ ruhãha ke ihẽ ame'ẽ ta pehẽ pe” — aja Jesu pandu.

11—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihẽ kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa ame'ẽ ke rehe pehendu katu! Tapijar te'e we ihẽ rehe pejurujar katu rahã, marã ka ym mupyraraha renda pe pehoha. Mupyraraha renda pe amõ oho ta rahã, mokõihar manõ, ame'ẽja saka riki — aja Jesu pandu.

Per ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

12 Ihê pe a'e pandu tĩ:

—Per ok ta pe ihê kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ëma'e kapitã pe kuja emupinim: “Pehê pe myrandu ke ihê amondo axo. Ihê apandu rahã, kyse upa te'e haimbe ame'ë ke uhem, ame'ëja saka.

13—Pesarahã! Per ok ta pe har ta katu ym te riki. A'ep Satana ixo, ame'ëja saka. (Ãjã ramũi a'e.) Ame'ë ok ta pe pexo, aja ihê akwa katu. Ihê kotyhar ta ke pehê. Ihê rehe har Anti pandu pandu katu. Ihê rehe jurujar katuha ke a'e hijar ym. Pe, a'e ke ngã jukwa. (Aja pehê ke ngã mukyje ta tipe.) Anĩ. Arahã ihê rehe pejurujar katuha ke pehijar ym riki tĩ. (Upa ame'ë rehe ihê rury katu.) Ame'ë ok ta pe Satana ixo, ame'ëja saka.

14—Pe riki pehê rehe har ihê aje'ë we ta. Kuja ihê rury ym. Pehê ngi har amõ ta Maraã mu'e ame'ë ke rehe hendu katu. Katu ym aja. Yman Mbara ke Maraã mu'e. Kuja yman Maraã mu'e. ‘Tupãran ruwa koty ma'e mi'u ke ngã moĩ. Ame'ë ke pe'u katu. Kũjã rehe peka'u te'e tĩ. Sawa'e rehe peka'u te'e tĩ, aja jundéu awa ta pe epandu katu' aja Mbara pe Maraã mu'e naĩ. Ame'ë mu'eha rehe amõ ta hendu katu. Ame'ë ta pehê namõ ixo apo. Katu ym aja. 15 Aja pehê ngi har Niko kotyhar ta mu'e ame'ë ke rehe hendu ame'ë ta ixo tĩ. Katu ym tĩ. 16 Ame'ë ta ke pehê ngi pemuhem ym we pemondo rĩ. Mã peja pemuhem katu pemondo. Aja ym rahã, pahar pehê rehe ihê ahyk ta. Pe, ame'ë katu ym ame'ë ke mu'e ame'ë ta ke ihê amupyrara ta. Ihê apandu ta. Aja rahã, kyse aja saka ihê juru ngi uhem ta. Aja ame'ë pe ihê amupyrara ta ngã ke” — aja Jesu pandu.

17—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihê kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ë ke rehe pehendu katu! “Ihê rehe jurujar katuha ke amõ hijar ym rahã, ma'e katu ame'ë ke ihê ame'ë ta ipe. Yman mana riki jundéu awa tama'e mi'u. Amõ mupyta ame'ë ke pehĩ. Ywa pe har ke ame'ë. A'erehe ame'ë ke rehe kome'ë ywy keruhũ pe har ta usak ym. Ame'ë mana aja pehê pe ihê ame'ë katu ta. (Aja rahã aja te'eha pehê ãpũ ta.) Pe, upa katu te ame'ë ta pe ita ra'yr tuwyr ke ihê ame'ë ta tĩ. (Aja rahã, ame'ë namõ huryha mujãha rehe oho katu ta. Ywa pe har huryha ke ame'ë.) Ame'ë ita ra'yr rehe awa rer pyahu ame'ë ke ihĩ. Ame'ë rer ukwa ym te awa. Ita ra'yr pyhyk ame'ë ke jõ ame'ë rer ukwa ta” — aja Jesu pandu.

Tiati ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

18 Ihê pe Jesu pandu tĩ:

—Tiati ok ta pe ihê kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ëma'e kapitã pe kuja emupinim: “Pehê pe myrandu ke ihê amondo axo. Tupã ra'yr ke ihê. Ihê reha tata aja hendy hũ riki. Ihê py hendy hũ tĩ. Itatawaran kytyk aja hendy hũ.

19—Pehê pema'ema'e ame'ë ke ihê akwa katu. Pepy'a katu pehê juehe pexo. Ihê rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Ima'e ym te ame'ë ta pe ma'e ke peme'ë me'ë katu. Pehê ke amõ ta mupyrara rahã, pehê py'ahu te'e pehendy. Upa ame'ë pema'ema'eha ke ihê akwa katu. Pehê pejurujar katu py rahã, aja pema'ema'e. Apo ame'ë 'ar koty te we pema'ema'e katuha. Aja rahã katu hũ. Ame'ë ke ihê akwa katu. (Upa ame'ë rehe ihê rury katu.)

20—Pe, kuja pehê rehe har ihê aje'ë ta. Kuja ihê rury ym. Amõ kũjã pehê namõ ixo. Ymanihar Jesambe aja a'e. 'Katu a'e' aja pepandu ehe har. Anĩ. Katu ym aja. Ame'ë kũjã pandu: ‘Tupã je'ëha ke pandu ame'ë ke ihê' aja pandu naĩ. Te'e riki. Ihê je'ëha ke pandu ame'ë ta ke kũjã muka'u te'e riki. A'e mu'e ame'ë ke namõ muka'u te'e riki. A'erehe ihê je'ëha pandu ame'ë ta amõ kũjã ta rehe ka'u te'e. Tupãran ruwa koty ma'e mi'u ke amõ ta moĩ, ame'ë ke a'eta u'u tĩ. Katu ym aja. 21 Ihê aharõ riki. 'Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Ame'ë ngi emuruwak. Ihê koty nde py'a emuruwak' aja amõ pandu ipe. Anĩ riki. Muruwak tar ym. Sawa'e rehe ka'u te'e we rĩ. 22 A'erehe a'e ke ihê amupyrara te hũ ta. Upa katu te kũjã mu'e ame'ë ke rehe hendy katu ame'ë ta ke ihê amupyrara te hũ ta tĩ. Ame'ë ta kũjã rehe hendy katu, a'erehe ame'ë ta ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ë ta py'a ke ihê koty muruwak ym rahã, pahar ame'ë ta ke ihê amupyrara ta. 23 Upa kũjã kotyhar ta ke ihê ajukwa ta tĩ. Aja rahã, upa katu te ihê kotyhar ta ukwa ta. Ma'e ke rehe har ipy'a rehe amõ ukwa ukwa ixo, ame'ë ke ihê akwa katu te. Ma'e ke amõ putar ame'ë ke ihê akwa katu te tĩ. Ame'ë ke upa katu te ihê kotyhar ta ukwa ta. Pehê pame katu te ihê ame'ë me'ë ta. Nde erema'ema'e, aja ihê ame'ë me'ë ta tĩ.

24—Pe, pehê ngi har amõ ta aja ym. Ame'ë ma'e jaxer ai ame'ë mu'eha rehe pehendy ym. Mu'e ame'ë ke aja pema'e ym tĩ. Pehê riki Tiati ok ta pe har ta ke pehê. Amõ ta pandu: ‘Yman Satana rehe har ukwa ym awa. (Ãjã ramũi a'e.) Apo ehe har jetehar te ke jakwa katu' aja a'eta jupe. Ame'ë rehe pehendy ym tĩ. Pejumu'e

ym tí. Katu aja. Ko apandu pehê pe: ‘Mu'eharan ta ke pemujan pemondo pehê ngi’ aja. Ame'ê jô apandu. Amô we ma'e ke pema'ema'e, aja ym apandu ta. Pema'e apo 'y, aja tapijar te'e we pema'ema'e. ²⁵Pehê koty ihê ajywyr ta. Aja ym rahã we tapijar te'e we pepy'a katu pehê juehe pexo tí. Tapijar te'e we ihê rehe pejurujar katu pexo. Ima'e ym te ame'ê ta pe tapijar te'e we peme'ê me'ê katu pexo tí. Upa aja tapijar te'e we pema'ema'e ta me'ê te'e.

²⁶⁻²⁸—Ihê rehe tapijar te'e we amô ta jurujar katu. Pe, ihê aputar ame'ê ke tapijar te'e we ma'ema'e katu tí. Ajahap manô. Aja rahã, ihê pe Papa pandu, aja ihê apandu ta a'eta pe tí: ‘Kapitã ta aja pehê. Ihê je'êha rupi awa ta ke pemondo mondo ta. Pyrãtã te ha rupi pemondo mondo te ta. Pehê rehe hendu ym ame'ê ta ke pahar pemuputu'u ta tí. Ywy pander nupã rahã, pahar uhã. Aja hendu ym ame'ê ta ke pahar pemuputu'u ta tí’ aja apandu ta.

—Pe, wera uwyr rahã, jahy rata pete'e amô usak. Ame'ê riki myrĩ myrĩ myrĩ aja hendyha. Ame'ê myrĩ myrĩ myrĩ aja ma'e katukwer ame'ê ke ihê ame'ê me'ê ta a'eta pe tí” — aja Jesu pandu.

²⁹—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihê kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ê ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

Sandi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

3 ¹Ihê pe Jesu pandu tí:

—Sandi ok ta pe ihê kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ema'e kapitã pe kuja emupinim: “Pehê pe myrandu ke ihê amondo axo. Tupã'ã ihê namô ixo. Amô koty koty a'e ma'ema'eha. Awa po wajar mokõi hetaha ima'e ma'ema'eha ke. Awa po wajar mokõi hetaha jahy rata ihê po pe ihê apyhyk areko tí. Aja rahã, jy'ariha renda kapitã tama'e kapitã keruhũ te ihê tí. (Aja rahã, ihê rehe a'eta hendu katu ta me'ê te'e.)

—Pesarahã! Pehê pe myrandu amondo axo. Pehê pema'ema'e pexo ame'ê ke ihê akwa katu. Pehê pepy'a katu pehê juehe pexo aja amô ta pandu naĩ. Tupã rehe jô pehê py'a pemoĩ moĩ katu, aja pandu naĩ tí. Anĩ. Ame'ê ta aja ym pehê. ²A'erehe pepu'am, aja pexo. Upa katu te ihê ke pehijar ym rahã we, pehê py'a pemuruwak. Pehê py'a pejumãtã. Aja Tupã rehe jô pehê py'a pemoĩ moĩ katu te we rĩ. Pehê pema'ema'e ame'ê ke katu ym we rĩ, aja ihê akwa katu. Tupã aja ihê akwa katu tí.

³—Myrandu katu ke pehê pe Tupã je'êha pandu ame'ê ta pandu pandu. Pehê ke ame'ê ta mu'e katu tí. Ame'ê rehe pehendu ym

apo. Mã peja ame'ẽ rehe pehendu katu tĩ. Ma'e jaxer ai ame'ẽ pema'ema'eha ngi pemuruwak. Tupã koty pehẽ py'a pemuruwak tĩ. Aja ym rahã, peharõ ym rahã, ihẽ ahyk ta pehẽ rehe. Pe, pehẽ ke amupyrara hũ ta. Ma'e mukanĩha uhykiha aja peharõ ym rahã, ihẽ ahyk ta. Ihẽ ahykiha angaha pekwa ym ta.

4—Pep Sandi ok ta pe amõ ta ixo. Heta ym ame'ẽ ta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym riki. Ywa pe ihẽ namõ ame'ẽ ta wata ta. Ipy'a juhyk te hũ, aja ixo ta. Apandu ta: 'Ko pehẽ pexo. Katu aja' aja ame'ẽ ta pe apandu ta. 5Ihẽ rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ẽ ta py'a riki juhyk te hũ, aja ixo ta. Pe, ame'ẽ ta rer ke ihẽ amukanim ym te ta. Paper rehe uhã te hũ ame'ẽ ta rer ihĩ. Ame'ẽ ngi ihẽ amukanim ym te ta. 'Peme'ẽ ta riki ihẽ kotyhar ta ke' aja Papa pe ihẽ apandu ta tĩ. Ima'e je'ẽha rahoha ta pe aja ihẽ apandu ta tĩ" — aja Jesu pandu.

6—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihẽ kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ẽ ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

Sirande ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

7Ihẽ pe a'e pandu tĩ:

—Sirande ok ta pe ihẽ kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽma'e kapitã pe kuja emupinim: "Pehẽ pe myrandu ke ihẽ amondo axo. Ihẽ apandu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu. Ihẽ riki katu te ame'ẽ ke ihẽ. Nixói te ma'e aka'u te'eha ama'eha ke ihẽ pe. Yman Ndawi rok kyndaha mopokiha namõ amõ ixo. Aja ihẽ Papa rok kyndaha mopokiha namõ ihẽ axo tĩ. Kyndaha ke ihẽ apirar rahã, marã ka ym amõ kyndaha. (Ihẽ kotyhar ta ixo katu ta.) Ihẽ akynda rahã, marã ka ym amõ pirariha. (Ihẽ kotyhar ta aja ym ame'ẽ ta ixo ym te ta.) Ihẽ riki je'ẽha te areko. Aja rahã: 'Nde erexe katu' aja ihẽ apandu ta. Amõ pe: 'Anĩ. Nde erexe ym ta' aja ihẽ apandu ta tĩ.

8—Pesarahã! Pehẽ pema'ema'e ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Pehẽma'e pyrãtãha ta'yr mi, ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Ihẽ rehe har amõ ta mu'e ame'ẽ rehe pehendu katu. Ihẽ rehe pejurujar katuha ke pehijar ym tĩ. Pe, kyndaha ke ihẽ apirar pehẽ pe. Marã ka ym ame'ẽ ke amõ kyndaha. (Aja rahã, amõ ta pe myrandu katu ke pepandu pandu katu ta.)

9—Pesarahã! Satana kotyhar ta pehẽ koty ixo. Jundéu awa ta ke ame'ẽ ta tĩ. 'Jundéu awa ta aja Tupã rehe jande py'a jamoĩ moĩ katu tĩ' aja pandu a'eta jupe. Anĩ. Te'e riki. 'Pehẽ riki je'ẽha te pereko' aja ame'ẽ ta pandu ta pehẽ pe. Pehẽ rehe ihẽ apy'a katu, aja upa ame'ẽ

ta ukwa ta tĩ. ¹⁰Pehẽ pe ihẽ apandu: ‘Pehẽ ke amõ ta mupyrara rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu' aja riki. Ame'ẽ rehe pehendu katu. Pehẽ py'ahu te'e pehendu riki. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke ihẽ amupyrara rahã, ame'ẽ ngi pehẽ ke ihẽ amuhem ta. Ihẽ rehe jetehar ke ngã jurujar katu my? Ame'ẽ ke ihẽ amanga ta, a'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke ihẽ amupyrara ta.

¹¹—Pahar ihẽ ajoywyr ta. Tupã rehe jõ pehẽ py'a ke pemapyk katu, aja tapijar te'e we pexo. Aja rahã, pehẽma'e ke amõ mukanim ym te ta. Ma'e katu ame'ẽ ke pehẽ pe Tupã me'ẽ ta, ame'ẽ ke mukanim ym te ta awa. ¹²Ihẽ rehe jurujar katuha ke amõ hijar ym rahã, Tupã namõ ixo katu te ta. Ihẽ aja ixo katu te ta tĩ. A'engi marã ka ym uhemia.

—(Mahapyr her ihẽ amoĩ ta ehe.) Tupã rer ihẽ amoĩ ta ehe. (Aja rahã, ixotyhar ke a'e aja ngã ukwa.) Ihẽ rer pyahu ame'ẽ ke ihẽ amoĩ ta ehe tĩ. (Aja rahã, ihẽ kotyhar ke a'e aja ngã ukwa tĩ.) (Tupã rekoha pe har ke a'e, aja ukwa tĩ.) A'erehe Tupã rekoha rer ihẽ amoĩ ta ehe tĩ. Jerusarẽ ok ta ame'ẽ rer ke. Pyahu te ame'ẽ ok ta ke. Tupã koty ngi ame'ẽ ok ta wyjy ta uwyr. Ywa ngi wyjy ta uwyr” — aja Jesu pandu.

¹³—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihẽ kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ẽ ke rehe pehendu katu! — aja Jesu.

Raoniséi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

¹⁴Ihẽ pe Jesu pandu tĩ:

—Raoniséi ok ta pe ihẽ kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽma'e kapitã pe kuja emupinim: “Pehẽ pe myrandu ke ihẽ amondo axo. Jetehar te ke apandu ame'ẽ ke ihẽ. Ihẽ apandu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu te. Jetehar namõ Tupã rehe har ihẽ apandu pandu. Upa katu te Tupã mujã, ame'ẽma'e kapitã keruhũ ke ihẽ.

¹⁵—Pesarahã! Pehẽ pema'ema'e ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Y haku te aja ym pehẽ. (Y haku ame'ẽ pe jahuk rahã, amõ ma'e ahyha ke mukatu riki. Aja amõ ta ke pemuhury ta tipe.) Aja ym pehẽ. Y rysã te aja ym pehẽ tĩ. (Y rysã te ame'ẽ ke amõ u'u rahã, rysã katu ta. Aja pyai ame'ẽ ta py'a ke pemuhury ta tipe.) Aja ym pehẽ. Mã! Y haku te aja pexo rahã, katu tiki. Aja ym rahã, y rysã te, aja pexo rahã, katu tiki tĩ. ¹⁶Y aku pitu, aja pexo. Y haku te aja ym pexo. Y rysã te aja ym pexo tĩ. Y aku pitu, aja pexo. Katu ym aja. Ihẽ juru ngi tymũ ihẽ ambor ta, aja ihẽ ama'e ta. (Aja rahã, pehẽ pema'ema'e ym te ma'e ke, aja amujekwa ta.)

17—(Ma'erehe aja ihẽ apandu my? Pesarahã!) Pepandu: 'Jandema'e heta te hũ. Katu jaxo. Upa ma'e ke japutar ame'ẽ ke namõ jaxo' aja pehẽ jupe. Anĩ riki. Pepyrra pexo. Pehẽ jaxer aja pexo. Ame'ẽ ke pekwa ym pehẽ. Jetehar namõ Tupã rehe pehẽ pepy'a ym pexo. Pehẽ juehe pejesak ym. Pehẽ reha ym te aja pehẽ. (Aja rahã, Tupã rehe jõ pehẽ py'a pemapyk ym pexo.) Ame'ẽ ke pesak ym. Pekwa ym tĩ. Pehẽ jawe te'e pexo.

18—A'erehe pehẽ pe ihẽ apandu katu. Ihẽ pe itatawa katu te ame'ẽ ke pepandu. Aja rahã, ihẽ koty pehẽ py'a pemuruwak ta. Aja rahã, Tupã rehe pehẽ pepy'a katu te hũ ta tĩ. Pan tuwyr katu te ame'ẽ ke pepandu ihẽ pe tĩ. Ame'ẽ pe pehẽ jawe te'eha ke pejupyk. Pehẽ ruxiãa pejupyk. (Pan tuwyr aja rahã, pehẽ py'a juhyk aja pexo.) Eha puhã ke pepandu ihẽ pe tĩ. Ame'ẽ ke pehẽ reha rehe pemoĩ. Aja rahã, pesak katu ta. (Aja rahã, pehẽ juehe pesak katu ta. Aja rahã, Tupã putar, aja pexo katu ta.) 19Ihẽ apy'a katu ame'ẽ ta ke ihẽ amupyrara riki. Aja rahã, ihẽ rehe hendu katu ta. Ihẽ rehe hendu ym rahã, amupyrara ta. Ihẽ apandu ta ipe tĩ: 'Mã peja ym' aja. A'erehe mã pahar ma'e pehẽ jaxer ai ame'ẽ pema'ema'eha ngi pemuruwak. Ihẽ koty pemuruwak. Aja rahã, ihẽ amupyrara ym ta.

20—Pesarahã! Ok rukwen rake ihẽ apu'am a'am, aja ihẽ axo. Ihẽ apukái pukái a'am. Ihẽ apukái ame'ẽ ke rehe amõ hendu rahã, pe, hukwen ke pirar rahã, hok pe ihẽ axe ta. Inamõ ma'e ke ihẽ a'u ta. Ihẽ namõ a'e ma'e ke u'u ta tĩ. (Aja rahã, ame'ẽ py'a rehe ihẽ axe tar katu aja amujekwa. Pe, ihẽ namõ a'e juehe katu a'e ixo tĩ.) 21Ihẽ rehe jurujar katuha ke amõ hijar ym rahã, ihẽ apandu ta ipe: 'Ihẽma'e wapyka rehe ihẽ rake ewapyk. Ihẽ namõ nde erexo ta' aja. Ihẽ aja a'e tĩ. Ihẽ ruwajan ta ke ihẽ amuputu'u. A'erehe Papama'e wapyka rehe Papa rake ihẽ awapyk aĩ tĩ" — aja Jesu pandu.

22—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihẽ kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ẽ ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

Ywa pe har ta Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu

4 1Ajame'ẽ ke ihẽ ama'ã tĩ. Ihẽ Juã. Kuja ihẽ asak. Ywa pe hukwen pirar ame'ẽ ke ihẽ asak. I'i we ihẽ pe pandu, ame'ẽ pandu ihẽ pe tĩ. Pandu rahã, jumi'a aja panduha ke. Kuja pandu apo:

—Se ywate ejur. Apo har ma'e ke uhyk ta me'ẽ te'e, ame'ẽ ke nde pe ihẽ amujekwa ta — aja ihẽ pe.

²Pahar ihẽ py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu. A'ep ywa pe amõ riki wapyk ame'ẽ rehe ihẽ asak. (Tupã a'e.) Wapyka rehe wapyk uĩ. Wapyka kapitã keruhũma'e aja saka. ³Huwa ke hendy hũ. Ma'e ita hepy hũ aja huwa hendy hũ. Itawa hũ. Ita rer jase. Itawa ame'ẽ. Sando ita amõ tĩ. Ipirangwer ame'ẽ. Aja huwa hendy hũ. Pe, ame'ẽ wapyka juramã rupi maju'ã aja hendy hũ. Howy te ame'ẽ ke. Ita hepy hũ aja saka. Ita rer emeráu. ⁴Wapyka juramã rupi amõ heta wapyka ihĩ. Kuja, 24 hetaha. Ame'ẽ pe tamũi ta wapyk uĩ. Kuja, 24 tamũi ta ke. Ima'e mundeha tuwyr te hũ. Iãkã rehe har namõ ihĩ. Itatawa ke te'e mujã, ame'ẽ iãkã rehe har namõ ihĩ. ⁵Wapyka pyter ngi Tupã pirã pirã hũ. Tupã tyapuha tyapu tyapu hũ. Wapyka ndutar koty ma'e weraha hendy hendy. Kandéi i'y rehe moĩ, ame'ẽja saka. Awa po wajar mokõi ma'e weraha ihĩ. Ame'ẽ riki Tupã'ã aja me'ẽ. Ima'e ma'ema'eha ke awa po wajar mokõi hetaha aja. ⁶Wapyka ndutar koty y ramũi aja ihẽ asak tĩ. Waruwa ke te'e mujã, ame'ẽja saka. Kisatáu aja hendy pu.

Wapyka juramã rupi kuja tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta i'ãi. Hundutar koty amõ. Xupe koty amõ tĩ. Ijywa katu koty amõ tĩ. Ijywa'i koty amõ tĩ. Ame'ẽ ixuwe katu hũ ame'ẽ ta eha namõ i'ãi. Huwa koty eha ihĩ. Xupe koty eha ihĩ tĩ. (Aja rahã, upa katu te a'eta usak katu. Upa katu te ukwa katu tĩ.) ⁷Ixuwe katu hũ ame'ẽ ta ngi har peteĩhar kuja saka. Jangwateran aja ihẽ asak. Mokõihar tapi'iruhu aja ihẽ asak tĩ. Mahapyrihar sawa'e ruwa aja ihẽ asak tĩ. Tumemehar wyrahuran keruhũ aja ihẽ asak tĩ. Wewe ixo aja ihẽ asak. ⁸Ame'ẽ ixuwe katu hũ ame'ẽ ta ipypo namõ ixo. Ame'ẽ ta pame katu te awa po wajar peteĩ hetaha ipypo namõ ixo. Aja rahã, pahar Tupã je'ẽha ke ma'ema'e ta oho. Hete rupi upa te'e eha ihĩ. Soroka ngi amõ usak rahã, eha heta hũ amõ usak tĩ. Jywĩ ngi amõ usak ehe rahã, eha heta hũ usak tĩ. Wera rahã, ame'ẽ ta pandu pandu. Pytun rahã, pandu pandu tĩ. Putu'u ym riki. Kuja pandu:

“Tupã riki jandema'e sawa'e te.

Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e.

Katu te hũ ame'ẽ ke a'e tĩ. Ma'e jaxer ame'ẽ ke nixói te ipe tĩ.

Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe tĩ.

A'e te'e ixo ame'ẽ te'e a'e.

Yman a'e ixo.

Apo pete'e ixo.

Yman rahã aja te'e ta ixo” aja riki pandu.

⁹Wapyka rehe wapyk uĩ. A'e uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. Ehe har tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta pandu pandu: “Mã! Katu te hũ nde! Nde jô riki je'ẽha te nde erereko!” aja riki. ¹⁰Aja pandu rahã, tamũi ta u'ar oup. Wapyka rehe wapyk ame'ẽ ndutar koty u'ar oup. Aja ame'ẽ ta py'a ke moĩ moĩ katu ehe. Iãkã rehe har ke wapyka ndutar koty a'eta ombor tĩ. (Aja rahã, a'e riki i'ar koty te we pyrãtã te hũ ha ke a'e, aja mujekwa ipe.) Pe, a'eta pandu:

¹¹ “Tupã nde. Jandema'e sawa'e te nde.

Upa katu te ma'e ke nde eremujã. Nde ereputar, a'erehe upa katu te ma'e ke ixo.

Nde ereputar, a'erehe upa katu te ma'e ke ixuwe katu ixo. Upa katu te ma'e ke nde eremujã.

A'erehe kuja nde pe japandu rahã, katu tiki.

Ne jô riki katu te hũ ame'ẽ ke nde.

Ne jô riki je'ẽha te nde erereko.

Ne jô riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde”

Aja tamũi ta pandu.

Paper mamã ame'ẽ rehe har

5 ¹Wapyka rehe amõ wapyk ame'ẽ ke rehe ihẽ asak. Ihẽ Juã. Ipo pe paper mamã ame'ẽ ke rehe asak. Ijywa katu kotyhar ame'ẽ ipo pe ihĩ. Paper rehe pinĩha ihĩ. Xupe rehe ihĩ tĩ. Pe, paper mamã ame'ẽ ke rehe kyndaha ihĩ. Yraity aja ame'ẽ pe kynda. Awa po wajar mokõi hetaha pe kynda. ²Pe, Tupã je'ẽha rahoha ke rehe ihẽ asak. Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. Hãtã a'e pandu: “Awa riki katu te ame'ẽ ke my? Pe, awa peme'ẽ paper kyndaha ke mopok ta my?” aja. ³Mopok ta ame'ẽ ke nixói riki. Ywa pe har ta marã ka ym mopokiha. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta aja tĩ. Marã ka ym mopokiha tĩ. Manõ ame'ẽ ta'ã aja tĩ. Marã ka ym mopokiha tĩ. Paper mamã, ame'ẽ jywĩ pe marã ka ym amõ ta usakiha. Mopok ta ame'ẽ ke nixói te. ⁴Katu te ame'ẽ ke mahem ym awa. A'erehe marã ka ym paper kyndaha ke amõ mopokiha. A'erehe marã ka ym paper jywĩ rehe usak usak awa. A'erehe ajixi'u hũ ihẽ. ⁵Pe, tamũi ta ngi har peteĩ pandu ihẽ pe:

—Ejixi'u ym. Esarahã! Junda ta ngi har kapitã keruhũ pehĩ.

Jangwateran aja pyrãtã te hũ a'e. Ndawi rainõ ke a'e tĩ. Huwajan ta ke upa katu te a'e muputu'u. A'e riki paper mamã ame'ẽ kyndaha ke mopok ta. (Kirisutu ke a'e.) Upa mopok ta. Awa po wajar mokõi hetaha kyndaha ke mopok ta. Pe, paper ke pirar ta — aja ihẽ pe.

⁶Pe, wapyk ame'ě ta pyter pe Arapuharan Ra'yr rehe ihě asak. (Kirisutu ke a'e.) Wapyka ndutar koty a'e pu'am u'am. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ě ta juramã rupi ixo. Pe, xupe 'ar rupi tamũ ta ixo tĩ. Juramã u'am. Yman ame'ě Arapuharan Ra'yr manõ ame'ě ke a'e. Jukwaha rape namõ ixo, a'erehe Arapuharan Ra'yr manõ ame'ě ke a'e. Awa po wajar mokõi hetaha i'ak namõ ixo tĩ. (Aja rahã, pyrãtã te hũ ame'ě ke a'e aja mujekwa.) Pe, awa po wajar mokõi hetaha eha namõ ixo tĩ. Ame'ě riki Tupã'a ke. Awa po wajar mokõi hetaha riki a'e ma'ema'eha ke. A'e ke kome'ě ywy keruhũ rupi Tupã mondo. Tupã rehe har a'e mujekwa oho. Upa katu te a'e usak, a'erehe eha heta aja ixo. Upa katu te ukwa tĩ.

⁷Pe, wapyka koty Arapuharan Ra'yr a'e oho. (Kirisutu ke a'e.) Ame'ě wapyka rehe amõ wapyk uĩ. Ipo ngi paper mamã ame'ě ke Arapuharan Ra'yr pyhyk. Ijywa katu kotyhar ipo ke ngi pyhyk. ⁸Pyhyk rahã, Kirisutu ruwa koty tumeme ixuwe katu hũ ame'ě ta u'ar oup. Aja a'eta py'a ke a'eta moĩ moĩ katu ehe. Kuja, 24 tamũ ta aja tĩ. U'ar oup tĩ. Ame'ě ta pame katu te araraperan namõ ipo pe ixo. Itatawa rekúi ipo pe reko tĩ. Ame'ě tyryhem riki. Ma'e pihe katu ame'ě ke ihĩ. Ame'ě ke Tupã namõ ixotyhar ta pandu pandu, aja ame'ě. Ame'ě riki itatawa rekúi pe ihĩ, ame'ėja saka. ⁹Pe, a'eta jyngar. Panduha pyahu ame'ě namõ a'eta jyngar. Kuja riki:

“Ne jõ riki katu te me'ě ke, a'erehe paper mamã ame'ě ke nde erepyhyk katu. Kyndaha ke nde riki eremopok katu tĩ.

Yman nde ke amõ ta jukwa. Nde eremanõ, a'erehe upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe nde eremuhepy. A'erehe Tupã rehe ngã ke nde eremuhyk katu.

Ka'a pe har ta ke nde eremuhyk katu ehe tĩ. Amõ koty koty je'ěha pandu ame'ě ta ke nde eremuhyk katu tĩ. Amõ amõ awa ta ke nde eremuhyk katu tĩ. Amõ amõ ywy pe har ta ke nde eremuhyk katu tĩ.

¹⁰Upa ame'ě ta ke pa'li ta aja nde eremu'am. Aja rahã ame'ě ta riki Tupãma'e miasu ta ke tĩ.

Kapitã keruhũ ta ke aja nde eremu'am tĩ. Aja rahã, ame'ě ta riki kome'ě ywy keruhũ pe har ta ke mondo mondo ta tĩ.

Kapitã keruhũ aja mondo mondo ta” aja a'eta jyngar.

¹¹Pe, ihě ama'a tĩ. Ihě Juã. Tupã je'ěha rahoha ta rehe ihě asak. Heta te hũ ixo! Marã ka ym amõ mangaha. Heta te hũ ixo! Wapyka juramã rupi ixo. Tamũ ta xupe 'ar rupi ixo tĩ. Tumeme

ixuwe katu hũ ame'ẽ ta xupe 'ar rupi ixo tĩ. Tupã je'ẽha rahoha ta pandu ame'ẽ rehe ihẽ ahendu. ¹²Kirisutu rehe har hãtã a'eta jyngar:

“Arapuharan Ra'yr aja nde. Yman nde ke amõ ta jukwa.

Katu te ame'ẽ ke nde. A'erehe ne jõ riki ngã ke nde eremondo mondo, aja Tupã mu'am nde ke. Upa katu te ma'e ke a'e me'ẽ nde pe tĩ.

A'erehe nema'e heta te hũ. Ukwã katu te ha ke a'e me'ẽ nde pe tĩ. Pyrãtã te hũ ha ke me'ẽ nde pe tĩ.

Ne jõ riki je'ẽha te nde erereko. Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja Tupã je'ẽha rahoha ta jyngar.

¹³Pe, upa katu te Tupã mujã, ame'ẽ ta jyngar. Ame'ẽ rehe ihẽ ahendu. Ywa pe har ta ke Tupã mujã ame'ẽ ta jyngar. Ywy keruhũ pe har ta aja tĩ. Jyngar tĩ. Manõ ame'ẽ ta'ã jyngar tĩ. Y ramũ pe har ta aja tĩ. Upa katu te ixuwe katu ame'ẽ ta jyngar tĩ. Pyta we ym te. Upa katu te riki. Pe, kuja jyngar:

“Mã peja wapyka rehe wapyk ame'ẽ pe pepandu.

Mã peja Arapuharan Ra'yr pe pepandu tĩ.

Pehẽ jõ riki katu te me'ẽ ke.

Pehẽ jõ riki je'ẽha te pereko.

Pehẽ jõ riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ta ke pehẽ.

Mã peja aja te'e ta pehẽ jõ pexo” aja riki upa katu te jyngar.

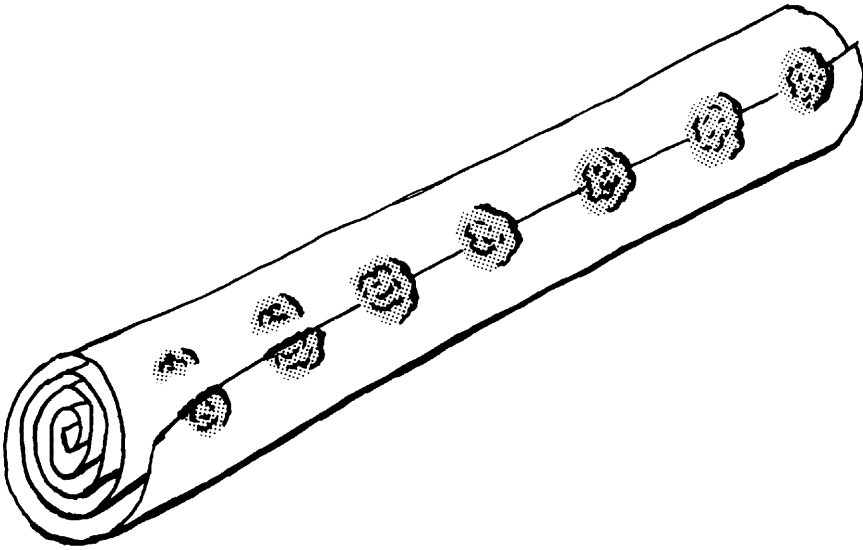
¹⁴Tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta pandu: “A'e tỹ” aja. Tamũ ta u'ar oup tĩ. Aja a'eta rehe ipy'a ke tamũ ta moĩ moĩ katu tĩ.

Paper mamã ame'ẽ kyndaha ke Kirisutu mopok

6 ¹Ajame'ẽ ke Arapuharan Ra'yr rehe ihẽ asak. (Kirisutu ke a'e.) Paper mamã ame'ẽ kyndaha ke a'e mopok. Awa po wajar mokõi hetaha kyndaha ke ihĩ. Ame'ẽ ngi peteĩhar ke a'e mopok. Aja rahã, tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta ngi har peteĩ pandu. Pandu rahã, Tupã tyapuha aja ihẽ ahendu. Kujã pandu:

—Ejur! — aja riki.

²Ihẽ ama'ã rahã, kahwa tuwyr ame'ẽ ke uhem. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Yrapar namõ oho. (Aja rahã, huwajan ta namõ jumai ta oho, aja mujekwa.) Pe, iãkã rehe har amõ me'ẽ ipe. Kapitã keruhũma'e aja ame'ẽ. (Huwajan ta ke muputu'u ta, aja ame'ẽ mujekwa.) Huwajan ta ke muputu'u ta oho.

(Apokarip 6.4)

³A'engi paper kyndaha mokōihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Pe, ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har mokōihar pandu: —Ejur! — aja.

⁴Aja rahā, amō kahwa uhem. Pirā ame'ē ke ame'ē. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ē namō kome'ē ywy keruhū pe har ta ke sawa'e muka'u te'e. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta jumai mai ngā juehe. Aja ngā jukwa jukwa ngā juehe. A'erehe ame'ē sawa'e pe kyse keruhū ke Tupā muwyr.

⁵A'engi paper kyndaha mahapyrihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har mahapyrihar pandu. Ame'ē ke rehe ihē ahendu: —Ejur! — aja riki.

Ihē ama'ā rahā, kahwa pihun ame'ē ke uhem. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Ma'e puhýiha mangaha ke ipo pe a'e pyhyk reko. (Ame'ē pe ngā mi'u ke manga ta.) ⁶Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har amō pandu, aja ihē ahendu. Kuja pandu riki:

—Peteĩ wera rahā, amō paraky rahā, tamatarer pyhyk. Ame'ē pe peteĩ mangaha jō ahúi aja me'ē ke amō jo'ok katu. Aja pame katu te ngā pe me'ē me'ē. (Ta'yr te mi ame'ē. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.) Peteĩ wera rahā, amō paraky rahā, tamatarer pyhyk.

Ame'ẽ pe mahapyr mangaha jô u'i aja me'ẽ amô jo'ok katu. (Awa mi'u ame'ẽ tí.) Aja pame katu te ngã pe me'ẽ me'ẽ. (Ta'yr mi jo'ok. Uhyk ym ngã pe. A'erehe myahy te hũ ngã.) Kupixa pe har ma'eywa'y emondok ym. Oriwéi'y emondok ym. Uwa'y aja tí. Emondok ym tí — aja panduha ihẽ ahendu. (Aja rahã, ta'yr te mi awa mi'u ke arahã ngã jo'ok aja mujekwa. Uhyk ym ngã pe. A'erehe myahy te hũ ngã.)

⁷A'engi paper kyndaha tumemehar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ixuwe katu hũ ame'ẽ ta ngi har tumemehar pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu:

—Ejur! — aja riki.

⁸Ihẽ ama'ã rahã, kahwa tawa ke rehe ihẽ asak. Xupe 'ar pe sawa'e oho. A'e uwyr rahã, manô te hũ ngã. A'erehe her: “Manô ame'ẽ ke” aja riki. Haikwer rupi manô ame'ẽ ta oho inamô, ame'ẽja saka. Pe, ame'ẽ ta pe Tupã pandu: “Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke pejukwa. Tumeme ixo rahã, ame'ẽ ngi har peteĩ pejukwa. Aja pame katu te kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke pejukwa. Ngã jumai mai ixo rahã, tumemehar ngi har peteĩ pejukwa. Ngã mi'u nixói te aja ixo rahã, tumemehar ngi har peteĩ pejukwa tí. Tumeme ma'e ahy ixo ame'ẽ ta ngi har peteĩ pejukwa tí. Ka'a rupi so'o jarô ame'ẽ ta ixo. Ame'ẽ ta ke ngã koty pemondo. Ame'ẽ ta riki ngã ke jukwa ta tí. Tumeme har ngi har peteĩ jukwa ta” aja Tupã pandu.

⁹A'engi paper kyndaha awa po wajar peteĩhar upa har ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ihẽ ama'ã rahã, myrape keruhũ rehe ihẽ asak. Kome'ẽ ywy keruhũ pe Tupã rehe amô ipy'a moĩ moĩ rahã, myrape keruhũ 'ar pe tapi'iruhu ke hapy. Ame'ẽ myrape aja asak. Ame'ẽ myrape keruhũ wyr pe amô ta'ã rehe ihẽ asak. Ame'ẽ ta riki Tupã je'ẽha ke kome'ẽ ywy keruhũ rupi pandu pandu ame'ẽ ta ke. A'erehe ame'ẽ ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta jukwa. Ame'ẽ ta ke ngã mupyrara rahã, tapijar te'e we Kirisutu rehe har pandu pandu. Hijar ym. ¹⁰Ame'ẽ ta hãtã pandu:

—Sawa'e! Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde. Katu te ame'ẽ ke nde. Nde erepandu ame'ẽ ke nde erema'ema'e katu. Peme'ẽ ywy keruhũ pe nde rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ixo. Ame'ẽ ta pe nde erepandu ta: “Pehẽ katu ym” aja. Myja rahã, ame'ẽ ta pe aja nde erepandu ta my? Myja rahã ame'ẽ ta ke nde eremupyrara ta my tí? — aja Tupã pe pandu.

¹¹Ame'ẽ ta pame katu te pe mundeha tuwyr te ame'ẽ ke amô me'ẽ me'ẽ. (Aja rahã, ipy'a juhyk ame'ẽ ta ke, aja mujekwa.) Pe, pandu: “Peharô we rĩ. Pehẽ aja Tupã je'ẽha ke amô ta pandu pandu

tī. Pehē mu ta aja ame'ē ta tī. Ame'ē ta ke pehē aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jukwa ta kŷ tī. A'ewan ym we rī. A'ewan jukwa rahā, ihē amupyrara ta” aja Tupā pandu.

¹²A'engi paper kyndaha awa po wajar peteihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Kyndaha mopok rahā, ywy ke katak te hū. Pe, warahy pihun oho. Pan pihun xuru rāi, ame'ēja saka warahy pihun oho. (Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta pyrara te hū ta aja mujekwa.) Jahy aja tī. Awa ruwy aja pirā oho. (Pyrara te hū ta ngā aja mujekwa tī.) ¹³Jahy rata ta u'ar tī. Kome'ē ywy keruhū pe u'ar. Ywytu keruhū peju rahā, ma'eywa jakyr ke u'ar, aja jahy rata ta u'ar tī. (Aja rahā, kapitā ta ke muputu'u ta, aja mujekwa.) ¹⁴Ywa kanim oho tī. Paper ke amō mamā. Aja ywa kanim oho. (Aja rahā, ma'e ke uwak ta aja mujekwa.) Pe, ywy'ā keruhū henda ngi tyryk tī. Ypa'ū aja tī. Henda ngi tyryk tī. (Aja rahā, uwakiha uhyk ta, aja mujekwa.) ¹⁵Pe, kapitā keruhū ta kanim oho. Kome'ē ywy keruhū pe ixo ame'ē ta ke ame'ē ta. Kapitā ta aja tī. Kanim oho tī. Sonda tama'e kapitā ta aja tī. Kanim oho tī. Upa ima'ehū ame'ē ta aja tī. Kanim oho tī. Pyrātā te hū ame'ē ta aja tī. Kanim oho tī. Upa katu te amō ta aja tī. Amō pe paraky te'e ame'ē ta ke aja tī. Kanim oho tī. Juehe paraky ame'ē ta ke aja tī. Kanim oho tī. Upa katu te aja tī. Kanim oho tī. Itakwar keruhū rupi kanim oho. Ywy'ā keruhū rehe ita keruhū ihī. Ame'ē wyr pe kanim oho tī. ¹⁶⁻¹⁷Upa ame'ē ta pukái hū. Ywy'ā keruhū pe pukái hū. Ita keruhū pe pukái hū tī. Kuja riki pukái:

—Jande ke pejupyk. Jande ke pemukanim tī. Wapyka rehe wapyk ame'ē ke ngi jande ke pemukanim, Tupā ngi. Aja rahā, a'e usak ym ta jande rehe. Arapuharan Ra'yr ngi jande ke pemukanim tī, Kirisutu ngi. Aja rahā, jande rehe usak ym ta a'e tī. Ame'ē tama'e parahyha ngi jande ke pemukanim. Ame'ē ta mokōi riki parahy jande rehe. Ame'ē angaha uhyk riki. Marā ka ym ame'ē ngi uhemiha awa — aja pukái hū ngā.

'Ar rehe anga uhyk rahā, aja ta kŷ.

144.000 hetaha jundéu awa ta ke

7 ¹Upa ame'ē rehe ihē asak. A'engi amō ma'e ihē keraiha aja ihē asak tī. Kuja. Tumeme Tupā je'ēha rahoha ta rehe ihē asak. Ihē Juā. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha ta amō koty koty pu'am u'am. Warahy uhemiha koty peteī. Warahy u'ariha koty amō pu'am u'am tī. Warahy jurukwā koty amō tī. Amō warahy jurukwā koty amō tī. Ame'ē ta riki

ywytu ke mupyta. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ rupi ywytu peju ym te. Y ramũi 'ar rupi peju ym te tĩ. Myra rehe peju ym te tĩ. ²Pe, amõ Tupã je'ẽha rahoha rehe ihẽ asak. Warahy uhemiha koty ngi a'e uwyr. Ipo pe ma'e ke namõ ixo. Awa riki Tupã kotyhar ke aja ukwaha ke namõ ixo. Ame'ẽ mangaha riki Tupãma'e ke. A'e riki ixuwe katu te hũ ame'ẽ ke a'e. Pe, ame'ẽ Tupã je'ẽha rahoha pandu. Tumeme Tupã je'ẽha rahoha ta pe pandu. Ame'ẽ ta pe Tupã pandu: “Thẽ je'ẽha rupi kome'ẽ ywy keruhũ ke pemaĩ peho. Y ramũi aja tĩ. Pemaĩ tĩ.” Ame'ẽ Tupã je'ẽha rahoha ta pe amõ Tupã je'ẽha rahoha pandu. ³Kuja pandu:

—Tupãma'e miasu ta rehe ukwaha pemoĩ ym rahã we, kome'ẽ ywy keruhũ ke pemujaxer ym we rĩ. Y ramũi aja tĩ. Pemujaxer ym we rĩ. Myra aja tĩ. Pemujaxer ym we rĩ. Ipykã rehe ixotyhar ta ukwaha ke pemoĩ ym rahã we, ma'e ke pemujaxer ym we rĩ — aja riki pandu.

⁴Pe, ngã hetaha mangaha ke ihẽ pe a'e pandu. Kuja, 144.000 hetaha ta ke. Ame'ẽ ta pykã rehe ukwaha ke moĩ. Tupã kotyhar ta ke peme'ẽ ta, ame'ẽ ukwaha ke moĩ. Jundéu awa ta riki amõ koty koty jy'ar. Awa py mokõi hetaha ta jy'ariha. Ame'ẽ ta ngi amõ amõ ta jo'ok rahã, 144.000 hetaha ta uhyk.

⁵⁻⁸A'erehe Junda kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho.

Humẽ kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Nga kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Ase kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Natari kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Manase kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Simeã kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Rewi kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Isakar kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Semurõ kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Jose kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

Menjamĩ kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tĩ.

A'erehe johu upa ngã jy'ar rahã, 144.000 hetaha ta uhyk.

Heta te hũ ame'ẽ ta i'ãi

⁹A'engi ihẽ ama'ã rahã, heta te hũ ame'ẽ ta ixo. Marã ka ym amõ mangaha. Heta te hũ riki. Ka'a pe har ta ngi har pete'e ixo. Amõ amõ awa ta ngi har ta ixo tĩ. Amõ amõ ywy pe har ta ixo tĩ. Amõ amõ je'ẽha pandu ame'ẽ ta ixo tĩ. Wapyka ndutar koty ame'ẽ ta pu'am u'am. Arapuharan Ra'yr ndutar koty pu'am u'am

tĩ. (Kirisutu a'e.) Ame'ẽ heta te hũ ame'ẽ ta mundeha ituwyr ame'ẽ namõ pame katu te ixo. Aja rahã, Tupã pandu: “Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehẽ pe” aja ngã pe. Ngã po rehe pindo ro aja me'ẽ namõ ixo. (Aja rahã, ame'ẽ ta ke huwajan ta muputu'u ym aja mujekwa. Tupã rehe jurujar katuha ke hijar ym, aja mujekwa tĩ.) ¹⁰Ame'ẽ ta pukái:

—Tupã riki ngã ke muhã katu. A'e riki wapyka rehe wapyk uĩ. Kirisutu riki ngã ke muhã katu tĩ. A'e riki Arapuharan Ra'yr aja a'e — aja.

¹¹Wapyka juramã rupi upa katu te Tupã je'ẽha rahoha ta pu'am u'am. Tamũi ta aja tĩ. Pu'am u'am tĩ. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta aja tĩ. Wapyka juramã rupi pu'am u'am tĩ. Pe, wapyka ndutar koty ame'ẽ ta u'ar oup. Upa katu te ame'ẽ ta huwa koty u'ar oup. Aja Tupã rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ katu. ¹²Pe, ngã pandu:

—Amen! A'e tỹ!

Ne jõ riki katu te me'ẽ ke nde!

Nde riki erekwa katu te ame'ẽ ke nde tĩ!

Nde riki je'ẽha te nde erereko ame'ẽ ke nde tĩ!

Nde riki upa katu te nde eremujã, ame'ẽ ke nde eremondo mondo tĩ.

Nde riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde tĩ.

Upa aja te'e ta nde erexo. A'e tỹ! — aja Tupã pe ngã pandu.

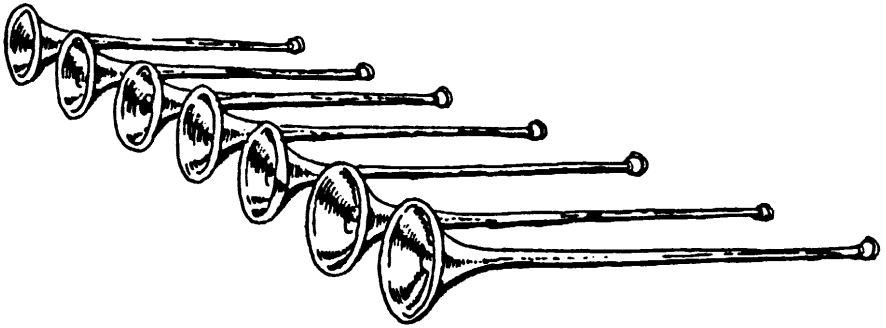
¹³Pe, tamũi ta ngi har peteĩ ihẽ pe pandu:

—Peme'ẽ mundeha ituwyr ame'ẽ namõ pame katu te munde.

Awa riki peme'ẽ ta my? My ngi uhyk my? — aja ihẽ pe.

¹⁴—Sa'e! Ihẽ akwa ym. Nde atu erekwa katu — aja ihẽ apandu ipe. A'e pandu:

—Mupyraraha keruhũ ngi peme'ẽ ta uhem. Katu uhem. Arapuharan Ra'yr ruwy namõ ngãma'e mundeha kutuk, ame'ẽja saka, a'erehe ituwyr te. (Aja rahã, ngã py'a ke Tupã upa katu te juhyk, aja mujekwa.) Kirisutu riki ame'ẽ Arapuharan Ra'yr aja a'e. ¹⁵Ame'ẽ ruwy pe ngã py'a juhyk, a'erehe Tupãma'e wapyka ndutar koty a'eta pu'am u'am. A'e ixo, ame'ẽ renda riki Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ aja saka. A'ep tapijar te'e we Tupã rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ katu. “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pandu pandu Tupã pe. Putu'u ym panduha. A'ep Tupã ixo, a'erehe marã ka ym ngã ke amõ mahyha. Katu ixo. ¹⁶⁻¹⁷Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. A'e riki katu te ame'ẽ ke, a'erehe johu pyter pe ixo. Ngã py'a juhyk ame'ẽ ta rehe a'e usak katu ta. Arapuharan

(Apokarip 8.2)

ta usakiha aja ame'ẽ ta rehe a'e usak katu tĩ. Mundu pe ame'ẽ ta ke a'e raho ta tĩ. Ame'ẽ ngi y ke ame'ẽ ta u'u ta. Ame'ẽ y muxuwe katu hũ ta. (Aja rahã, aja te'e ta hury katu te ixo, aja mujekwa katu.) A'erehe ame'ẽ ta myahy ym te ta tĩ. Hyngwéi ym te ta tĩ. Warahy hakuha pyhyk ym te ta tĩ. Haku ym te ta tĩ. Pe, ngã reha ngi upa katu te eha rykwer ke Tupã mukanim ta. (Aja rahã, pyai ym te ta ngã. Jixi'u ym te ta tĩ.) Aja te'e ta hury katu te ixo — aja ihẽ pe tamüi pandu.

Paper kyndaha awa po wajar mokõi har ke mopok

8 ¹Paper kyndaha awa po wajar mokõihar ke Arapuharan Ra'yr mopok rahã, ywa pe ma'e ke tyapu ym te. Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Hendu te'e u'am. Aja i'i u'am. Mejaor aja u'am. (Upa katu te ngã mukahem hũ, a'erehe hendu te'e u'am. Mupyrara hũ ame'ẽ ke uhyk ta aja ukwa katu, a'erehe ame'ẽ ngi mukahem hũ.) ²A'engi awa po wajar mokõi hetaha Tupã je'êha rahoha ta rehe ihẽ asak. Tupã ruwa koty pu'am ame'ẽ ta ke a'eta. Jumi'a pame katu te Tupã me'ẽ a'eta pe.

³Kome'ẽ ywy keruhũ pe Tupã rehe ipy'a ke jundéu awa ta moĩ moĩ rahã, myrape 'ar pe ma'e pihe katu ame'ẽ ke hany. Ame'ẽ myrape aja ywa pe ihĩ tĩ. Ame'ẽ rehe amõ Tupã je'êha rahoha uhyk oho u'am. Ipo pe ma'e ryr u'aho. Itatawa reküi ke raho. Ma'e pihe katu ame'ẽ ke ame'ẽ hyru pe ihĩ. Tupã namõ ixotyhar ta pandu pandu. Ame'ẽ panduha namõ ma'e pihe katu ame'ẽ ke mupara. Ame'ẽ ke Tupã je'êha rahoha pe amõ me'ẽ. A'e riki ame'ẽ ke myrape 'ar pe moĩ. Tupã namõ panduha ke moĩ tĩ. Ma'e pihe katu ame'ẽ ke namõ. Myrape itatawa ke te'e mujã, ame'ẽ 'ar pe moĩ. Ame'ẽ myrape wapyka ndutar koty ihĩ. ⁴Tupã ruwa koty ima'e je'êha

rahoha pu'am u'am. Tupã namõ ixotyhar ta pandu pandu, ame'ẽ panduha ipo ngi uhem oho, ame'ẽja saka. Ame'ẽ ke takãxĩha namõ mupara pu'am oho. Ma'e pihe katu ame'ẽ ke ukwái. Ame'ẽ takãxĩha namõ pu'am oho. ⁵A'engi ma'e pihe katu ame'ẽ ryru ke a'e raho. Pe, amõ myrape keruhũ ngi tata jo'ok. Ame'ẽ ke hyru pe moĩ. Ame'ẽ ke kome'ẽ ywy keruhũ pe a'e ombor. Aja rahã, Tupã tyapu tyapu hũ. Tupã pirã pirã hũ tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ katak katak tĩ.

Jumi'a rehe har

⁶A'engi awa po wajar mokõi hetaha Tupã je'ẽha rahoha ta peju tate. Aja pame katu te jumi'a peju tate. Awa po wajar mokõi hetaha jumi'a ke.

⁷Jumi'a ke Tupã je'ẽha rahoha peteĩhar peju. Aja rahã, kome'ẽ ywy keruhũ pe tata u'ar. Y rãtã ame'ẽ ke aman aja u'ar tĩ. Awa ruwy namõ mupara aja u'ar. Upa katu te kãpĩ ke ukwái. Upa katu te kupi'i ukwái tĩ. Xirik ym ame'ẽ ke upa katu te ukwái. Myra mahapyrihar ngi har peteĩ ukwái tĩ. Aja pame katu te. Ywy ke aja tĩ. Mahapyrihar ngi har peteĩ ukwái tĩ. Aja pame katu te tĩ.

⁸Tupã je'ẽha rahoha mokõihar jumi'a peju tĩ. Ywy'ã keruhũ aja ihẽ asak. Upa ukwái ixo, ame'ẽja asak. Ame'ẽ ke y ramüi pe ombor. Aja rahã, mahapyrihar ngi har peteĩ awa ruwy aja uwak. Y ramüi ke awa ruwy aja uwak. ⁹Aja rahã y ramüi rupi ixo ame'ẽ ta ke manõ. Mahapyrihar ngi har peteĩ manõ. Y ramüi 'ar rupi jarusu keruhũ wata. Mahapyrihar ngi har peteĩ upa katu te mujaxer. Aja pame katu te.

¹⁰A'engi Tupã je'ẽha rahoha mahapyrihar jumi'a ke peju. Aja rahã, jahy rata keruhũ aja u'ar. Kandéi hapy ame'ẽ ke aja ywa ngi u'ar. Ame'ẽ riki y pe u'ar. Y mahapyrihar ngi har peteĩ pe u'ar. Mundu aja tĩ. Mahapyrihar ngi har peteĩ pe u'ar. ¹¹Y mahapyrihar ngi har peteĩ iro aja uwak. Ame'ẽ ke amõ u'u rahã, manõ riki. Iro riki a'erehe heta ngã manõ. [Ame'ẽ jahy rata keruhũ rer: "Iro ame'ẽ ke" aja riki.]

¹²A'engi Tupã je'ẽha rahoha tumemehar jumi'a ke peju. Aja rahã, warahy ke a'e nupã. Mahapyr aja mowok rahã, peteĩhar ke nupã. Aja rahã, peteĩhar uwe. Jahy rata ta aja tĩ. Mahapyr hetaha ngi har peteĩ nupã. Peteĩhar uwe tĩ. Jahy aja tĩ. Mahapyr aja mowok rahã, peteĩhar ke nupã. Peteĩhar uwe tĩ. Wera rahã, pytun oho tĩ. Mahapyr mowok rahã, peteĩhar pytun oho. Pytun rahã, aja tĩ. Wera ym jahy. Wera ym jahy rata ta tĩ. Mahapyr mowok rahã, peteĩhar pytun rahã, pytun te. Upa aja rahã, ma'e mupyraraha uhyk ta, aja mujekwa.

13A'engi ihē ama'ā. Ywate te hū wyrahuran keruhū wewe ixo. Ame'ē rehe ihē asak. Ame'ē pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Kuja riki:

—Māte hū! Pyrara te hū ta! Amō mahapyr Tupā je'ēha rahoha ta jumi'a ke peju ta. Ame'ē tyapu rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta pyrara te hū ta — aja ihē ahendu.

9 1A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar peteihar upa har jumi'a ke peju tī. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe jahy rata u'ar aja ihē asak. Kapitā aja a'e. Ame'ē pe mupyraraha renda kyndaha mopokiha ke amō me'ē. 2Ame'ē kapitā riki kyndaha mopok. Jahy rata aja ame'ē kapitā. Mupyraraha renda ke pirar. Aja rahā, mupyraraha renda ngi tata takāxīha pu'am hū. Tata keruhū ngi aja takāxīha pu'am te hū. Tate warahy ke muwe. Pytun oho riki. 3Tata takāxīha ngi tukur ta u'ar hū. Ywy keruhū pe u'ar. Jawajyr pyairo aja me'ē tukur rehe jawajyr ruwái ke Tupā moī. Ame'ē pe awa ke tukur ta jupi katu. 4Tukur ta pe a'e pandu:

—Kāpī ke pe'u ym. Kupi'i ke aja tī. Pe'u ym tī. Myra ro aja tī. Pe'u ym tī. Ma'e ke aja tī. Pe'u ym tī. Awa pykā rehe ukwaha nixói ame'ē ta ke jō pemahy katu. Awa riki Tupā kotyhar ta ke my, ame'ē ukwaha nixói ame'ē ta ke jō pemahy. 5Ame'ē ta ke jō pemahy. Pejukwa ym. Heta jahy rahā, pemahy. Awa po wajar peteihar upa jahy hetaha rahā, pemahy — aja riki tukur ta pe Tupā pandu.

Tukur ta ngā ke mahy rahā, jawajyr jupi aja ahyha. 6Ame'ē awa po wajar peteihar upa jahy hetaha rahā, ngā jupandu ta ngā jupe: “Mā! Ihē pe ahy hū ma'e. Ihē amanō rahā, katu ta my. Ahyha ngi ahem ta my” aja ngā jupe. A'eta manō tar katu te hū. Marā ka ym manōha awa. Tapijar te'e we ahyha.

7Tukur ta kahwa ta aja ihē asak. Kahwa 'ar pe kapitā jumai oho, ame'ē kahwa aja saka. Iākā rehe iākā rehe har aja ihē asak tī. Kapitā keruhū iākā rehe har aja saka. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē. Huwa riki sawa'ema'e aja saka tī. 8I'a riki kūjā ta'a aja pukuha. Hāi riki jangwaterāma'e aja saka. Jarō riki. 9Itape ke ipixi'a rehe mujar. Pe, wewe oho rahā, ngā pypo riki tyapu hū. Jumaiha pe myra ujan ame'ē ke kahwa hykíy raho, ame'ēja saka tyapu hū ngā pypo ke. 10Huwái namō tukur ta ixo. Jawajyr ruwái aja ame'ē. Ame'ē ipyairo pe ngā ke a'eta mahy te hū. Awa po wajar peteihar upa jahy hetaha rahā, mahy te hū ngā ke. 11Ame'ē tama'e kapitā keruhū pehī tī. A'e riki ame'ē ta ke mondo mondo. Ame'ē kapitā keruhū Tupā je'ēha rahoha. A'e riki mupyraraha rendama'e kapitā ke tī. Jundéu awa ta

je'êha rahã, kuja her riki: “Amandom” aja. Ngere awa ta je'êha rahã: “Aporiã” aja her. [Ame'ê riki: “Upa mujaxer ame'ê ke a'e” aja riki.]

12Pyraraha peteihar ke upa. Amõ mokõi pyraraha uhyk ta rĩ.

13A'engi Tupã je'êha rahoha awa po wajar peteihar riki peju. Jumi'a ke peju. Tupã ruwa koty myrape keruhũ ihĩ. Kome'ê ywy keruhũ rahã, tapi'iruhu ke hapy, ame'ê myrape keruhũ aja ywa pe myrape keruhũ ihĩ tĩ. Ame'ê myrape keruhũ ngi amõ pandu. Ame'ê ke rehe ihẽ ahendu. 14Kuja Tupã je'êha rahoha awa po wajar peteihar pe pandu:

—Y keruhũ rake Tupã je'êha rahoha ke amõ kynda. Tumeme kynda. Y rer Eura. Ame'ê ta ke emuhem apo 'y — aja ihẽ ahendu.

15Tumeme Tupã je'êha rahoha ta ke a'e muhem. Arahã jõ muhem. Aja ym rahã, muhem ym ta rĩ. Arahã jõ muhem. Ame'ê wera rahã, ame'ê jahy rahã, ame'ê warahy 'ar rahã jõ muhem. Arahã, mahapyr hetaha ta ngi har peteĩ a'eta jukwa. Aja pame katu te. Upa katu te kome'ê ywy keruhũ pe har ta aja riki. Mahapyr hetaha ta ngi har peteĩ a'eta jukwa katu te. 16Kahwa 'ar pe oho ame'ê ta hetaha mangaha ke ihẽ pe Tupã je'êha rahoha pandu. Heta te hũ riki. Marã ka ym awa mangaha. Kuja, 200.000.000 hetaha ta riki.

17Pe, ihẽ keraiha aja ihẽ asak. Kahwa 'ar pe oho ame'ê ta rehe ihẽ asak. Itape ke ipixi'a rehe sawa'e ta mujar. Tata pirãha aja pirã ame'ê ke mujar tĩ. Pirã namõ howy mupara tĩ. Sasi ita aja howyha. Amõ itawa mupara tĩ. Enxo aja itawaha. Kahwa ãkã riki jangwateran ãkã aja saka. Juru ngi tata aja uhem. Tata takãxiha aja uhem tĩ. Enxo aja inẽha uhem tĩ. 18Ame'ê kahwa juru ngi uhem ame'ê pe heta te hũ kome'ê ywy keruhũ pe har ta ke jukwa. Ame'ê mahapyr mahyha pe jukwa. Tata pe jukwa. Tata takãxiha pe aja tĩ. Jukwa tĩ. Enxo pe aja tĩ. Jukwa tĩ. Upa ame'ê ta pe jukwa. Kuja hetaha. Mahapyr hetaha ngi har peteĩ jukwa. Aja pame katu te. Aja kome'ê ywy keruhũ pe har ta ke jukwa. 19Kahwa ta juru ngi uhem ame'ê pe jukwa. Huwái pe mahy tĩ. Huwái riki mbói ãkã aja saka. Ame'ê pe ngã ke su'u. Aja mahy hũ.

20Kahwa ta juru ngi uhem ame'ê pe jukwa te hũ ngã ke. Amõ heta te hũ pyta we rĩ. Kahwa ta juru ngi uhem ame'ê pe jukwa ym ame'ê ta ke ame'ê ta. Heta te hũ pyta we rĩ. Mahyha usak tipe. Ipy'a ke ame'ê ta muruwak ym rĩ. Tupã koty muruwak ym rĩ. Ipo pe te'le mujã ame'ê ke rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ we rĩ. Kuja, ãjã ta rehe ipy'a ke tapijar te'le we moĩ moĩ we rĩ. Itatawa ke te'le ma'elã mujã ame'ê ke rehe tapijar

te'le we ipy'a moĩ moĩ we rĩ. Itatuwyr ke te'le mujã ame'ẽ ke rehe aja tĩ. Ipy'a moĩ moĩ we rĩ. Itatawaran ke te'le mujã ame'ẽ ke rehe aja tĩ. Ipy'a moĩ moĩ we rĩ. Ita ke te'le mujã ame'ẽ ke rehe aja tĩ. Ipy'a moĩ moĩ we rĩ. Myra ke te'le mujã ame'ẽ ke rehe aja tĩ. Ipy'a ke tapijar te'le we moĩ moĩ we rĩ. Upa ame'ẽ ke usak ym ma'e ke. Hendu ym tĩ. Wata ym tĩ. Ame'ẽ ke rehe ipy'a ke tapijar te'le we ngã moĩ moĩ. Katu ym aja. ²¹Tupã koty ipy'a ke muruwak ym riki. Amõ ke jukwa. Ame'ẽ ngi muruwak ym. Amõma'e ke mukanim raho. Ame'ẽ ngi muruwak ym tĩ. Kũjã rehe ka'u te'eha ngi muruwak ym tĩ. Sawa'e rehe ka'u te'eha ngi muruwak ym tĩ. Paje ma'ema'eha ngi muruwak ym tĩ. Tupã koty ipy'a ke muruwak ym. Tapijar te'le we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e we rĩ.

Paper ra'yr mamã ame'ẽ ke

10 ¹A'engi amõ Tupã je'ẽha rahoha rehe ihẽ asak. Ihẽ Juã. Ame'ẽ je'ẽha rahoha riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. Ywa ngi a'e wyjy uwyr. Ywa takãxĩha juramã rupi ihĩ. Iãkã rehe har riki maju'ã aja saka. Huwa hendy hũ. Warahy aja hendy te hũ. Itymã riki tata pirãha aja hendy. ²Ipo pe paper ra'yr mamã ame'ẽ ke reko. Pirar aja ihĩ. Ipy iyywa katu kotyhar y ramũi pe pyrũ. Ipy iyywa'i kotyhar ywy rehe pyrũ tĩ. ³Pe, a'e pukái. Ame'ẽ riki jangwateran je'ẽha aja tyapuha. Upa pukái rahã, Tupã tyapuha tyapu hũ. Ame'ẽ pe je'ẽha ke mujywyr. Awa po wajar mokõi hetaha tyapu te hũ. Je'ẽha mujywyr. ⁴Ame'ẽ upa rahã, ihẽ ahendu ame'ẽ ke amupinim ta tipe. Ywa ngi ihẽ pe amõ pandu: —Anĩ. Tupã tyapuha awa po wajar mokõi hetaha pandu ame'ẽ ke emupinim ym. Emujekwa ym tĩ — aja ihẽ pe.

⁵A'engi iyywa ke Tupã je'ẽha rahoha ywa koty mupuku. Y ramũi pe pyrũ. Ywy rehe pyrũ tĩ. Ame'ẽ je'ẽha rahoha riki iyywa katu kotyhar ke mupuku. ⁶A'e pandu:

—Tupã riki ixuwe katute hũ ame'ẽ ke a'e. Uhã te hũ ame'ẽ ke a'e tĩ. Ywa ke a'e mujã. Kome'ẽ ywy keruhũ mujã tĩ. Y ramũi mujã tĩ. Upa katu te ame'ẽ pe ixo ame'ẽ ta ke mujã tĩ. A'e je'ẽha rupi jetehar te ke ihẽ apandu. Harõ ym te ta apo 'y. (Upa ame'ẽ ta ke a'e mukanim ta.) ⁷Tupã je'ẽha rahoha awa po wajar mokõihar jumi'a ke peju rahã, ma'e ke Tupã ma'e ta. Yman mujekwa ym ngã pe ma'e ke rĩ. Ame'ẽ ke mujekwa ta apo 'y. Yman ima'e je'ẽha ke pandu ame'ẽ ta pe pandu. Ima'e miasu ta ke ame'ẽ ta. Mujekwa ta kÿ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu.

⁸A'engi ywa ngi ihẽ pe pandu, a'e riki ihẽ pe pandu tĩ:

—Y ramūi pe pyrū. Ywy rehe pyrū tī. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha po pe paper mamā ame'ē ke ihī. Pirar aja ihī. Ame'ē ke epyhyk eho — aja ihē pe.

⁹Ame'ē Tupā je'ēha rahoha koty ihē aho. Apandu ipe:

—Ihē pe paper mamā ame'ē ke emuwyr — aja ipe.

—Hā! Epyhyk rahā! E'u tī. Nde juru pe eir aja he'ē ta. Nde pusu pe ihon rahā, hāi ta — aja a'e pandu ihē pe.

¹⁰Ipo ngi ame'ē paper ra'yr mamā ame'ē ke ihē apyhyk. Pe, ame'ē ke ihē a'u. Ihē juru pe he'ē riki. Pe, upa ihē a'u rahā, ihē pusu pe hāi aja uwak oho. (He'ē aja rahā, ma'e ke Tupā mujekwa ame'ē ke rehe ihē rury katu. Hāi aja rahā, amō we pyraraha uhyk ta, aja ihē akwa, a'erehe ihē apyai.)

¹¹Pe, ihē pe pandu:

—Amō we Tupāma'e myrandu ke nde erepandu ta tī. Amō ywy pe har ta rehe har nde erepandu ta tī. Amō amō awa ta rehe har aja tī. Amō amō je'ēha pandu ame'ē ta rehe har aja tī. Amō amō kapitā keruhū ta rehe har aja tī. Upa ame'ē ta rehe har nde erepandu ta tī — aja ihē pe pandu.

Mokōi Tupāma'e myrandu ke pandu ame'ē ta ke

11 ¹Myra ra'yr mangaha ke ihē pe Tupā muwyr. Ihē Juā. Ihē pe Tupā pandu:

—Ywa pe har ihē rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke emanga eho. Myja tihaha my? Emanga eho. A'ep ihē rehe ipy'a ke moī moī ame'ē ta ixo. Heta ngā ixo. Ame'ē hetaha ke emanga tī. A'ep myrape keruhū ihī tī. Ame'ē tihaha emanga tī. Ame'ē riki kome'ē ywy keruhū pe ihī, ame'ēja saka. Tapi'iruhu ke ame'ē 'ar pe hapy, ame'ē ke ame'ē. ²Ihē rehe ngā jumu'eha renda keruhū soroka ke emanga ym. Ame'ē renda ke jundéu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ame'ē, a'erehe emanga ym. Ihē kotyhar aja ym ame'ē ke a'eta. A'etama'e renda ke aja saka ta. Ok ta katu te ame'ē ke a'eta mai ta, Jerusarē ok ta ke. Heta jahy rahā, aja te'e ta. Kuja, 42 jahy rahā, mai ta. (Aja rahā, ihē kotyhar ta ke mahy ta, aja mujekwa.)

³—Ihē rehe har pandu ame'ē ta ke ihē amondo ta. Mokōi amondo ta. Ima'e mundeha pan xuru rāi ame'ē ke ta. (Aja rahā, pyai aja mujekwa. Ngā py'a Tupā koty muruwak ym, a'erehe pyai, aja mujekwa.) Heta jahy rahā, ihēma'e myrandu ke ame'ē ta pandu pandu ta. Kuja, 42 jahy rahā, pandu ta. Ame'ē 42 jahy hetaha 1.260 weraha — aja ihē pe Tupā pandu.

⁴Kome'ẽ ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ ke Tupã. Huwa koty mokõi ma'e weraha tymã i'ãi. Ame'ẽ riki Tupãma'e myrandu pandu pandu ame'ẽ ta ke. Mokõi i'ãi. Myra Tupã ruwa koty i'ãi tĩ. Mokõi i'ãi. Oriwé'y ke. Ame'ẽ riki myrandu pandu pandu ame'ẽ ta ke aja tĩ. Mokõi i'ãi tĩ. ⁵Ame'ẽ mokõi myrandu pandu pandu ame'ẽ ta ke amõ ta mahy ta tipe rahã, tata ke juru ngi uhem. Mokõihar ta juru ngi uhem. Ame'ẽ riki huwajan ta ke upa jukwa ta. Aja ame'ẽ mokõihar ta ke mahy tar katu ame'ẽ ta ke upa jukwa ta. ⁶Heta jahy rahã, Tupãma'e myrandu ke ame'ẽ mokõihar ta pandu pandu rahã, Tupã je'ẽha rupi ma'e ke a'eta ma'ema'e ta. Arahã aman pe pandu ta: "Epyta" aja. Aja rahã, aman ukyr ym te ta. Myrandu pandu pandu ixo rahã, ukyr ym te ta. Tupã je'ẽha rupi mundu pe pandu ta tĩ: "Awa ruwy aja ewak!" aja. Aja rahã y riki awa ruwy aja uwak ta oho. A'eta putar rahã pame katu te, upa ma'e ahyha ke kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe mondo mondo ta katu. Tupã je'ẽha rupi mondo mondo ta katu.

⁷Myrandu ke upa pandu pandu rahã, mupyraraha renda ngi so'o jarõ aja me'ẽ uhem ta. Ame'ẽ riki mokõihar ta namõ jumai mai ta. Pe, ame'ẽ mokõihar ta ke so'o jarõ aja me'ẽ riki muputu'u ta. Jukwa ta tĩ. ⁸Ame'ẽ mokõihar ta rete riki awa rape rupi pete'e túi. (Jaxer ame'ẽ ta ke aja ngã ukwaha naĩ, a'erehe jyty ym awa.) Ok ta katu te ame'ẽ rape rupi pete'e túi. Jerusarẽ ok ta rape ame'ẽ. Yman ame'ẽ ok ta pe ima'e kapitã keruhũ ke ngã jukwa tĩ. Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe jukwa. Ame'ẽ Jerusarẽ ok ta pe har ta riki Sondo ok ta pe har ta aja tĩ. Tupã ke a'eta putar ym tĩ, aja mujekwa. Eji ywy pe har ta aja tĩ. Tupã ke a'eta putar ym tĩ, aja mujekwa tĩ. ⁹Hete rehe amõ amõ ywy pe har ta usak ta. Amõ amõ ka'a pe har ta aja tĩ. Usak ta tĩ. Amõ koty koty je'ẽha pandu ame'ẽ ta aja tĩ. Usak ta tĩ. Amõ amõ awa ta aja tĩ. Hete rehe usak ta tĩ. Mahapyr wera rahã, amõ ixu'a rupi aja te'e usak ta. "Hete ke pejyty ym" aja ngã pandu. Pete'e túi.

¹⁰Ame'ẽ mokõihar ta manõ, a'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta hury katu. Ahyha namõ kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke ame'ẽ mokõi Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta mupyrara hũ. Apo manõ, a'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta huryha mujã. Pe, ma'e katu ame'ẽ ke a'eta me'ẽ me'ẽ ngã jupe. ¹¹Ajame'ẽ ke mahapyrihar weraha asa oho, amõ ixu'a rupi asa oho rahã, ame'ẽ ta'ã ke Tupã mujywyr muwyr tĩ. Ywytu aja peju muwyr. Pe, a'eta kwera katu pu'am. A'eta rehe usak ame'ẽ ta upa mukahem hũ. ¹²Pe, ame'ẽ mokõi Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta pe Tupã pandu. Ywa ngi pandu:

—Se ywate pejur! — aja.

Ame'ē ta ruwajan ta usak u'am rahā, ywa pe ame'ē mokōihar ta jupir oho. Ywa takāxīha 'ar pe jupir oho. ¹³Arahā wwy riki katak hū. Ok ta ke mujaxer. Jande popa har ngi har peteī mujaxer. Wwy katak hū ame'ē ke ngā ke jukwa tī. Kuja, 7.000 hetaha ngā ke jukwa. Amō pyta ame'ē ta mukahem hū. Pe, Tupā pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Ywa pe har ke nde” aja riki.

¹⁴Pyraraha mokōihar upa. Pahar pyraraha mahapyrihar uhyk ta tī.

Jumi'a awa po wajar mokōihar ke

¹⁵Ajame'ē ke jumi'a ke Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōihar peju. Ywa pe pukái pukái hū, ame'ē rehe ihē ahendu. Kuja pukái:

—Tupā riki kome'ē wwy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū.

Tupā mondo ame'ē ke aja tī. (Kirisutu ke a'e.) Aja te'eha kapitā keruhū ke a'e. Upa ym te ta ame'ē — aja pukái.

¹⁶Aja rahā, tamūi ta huwa koty u'ar oup. Kuja, 24 tamūi hetaha ta u'ar oup. Tupā ndutar koty ame'ē ta wapyk uī. Myrape 'ar kapitā keruhūma'e saka, ame'ē pe wapyk uī. Ame'ē ta riki huwa koty u'ar oup. (Aja Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī.) ¹⁷A'eta pandu:

“Tupā! Jandema'e sawa'e te nde! Pyrātā te hū ame'ē ke nde.

Yman nde erexo. Apo pete'e nde erexo tī. Uhā te hū ame'ē ke nde.

Nema'e pyrātā te ha namō ngā ke nde eremondo mondo apo, a'erehe: ‘Ne jō riki katu te me'ē ke’ aja japandu nde pe.

¹⁸Nema'e mupyraraha angaha uhyk, a'erehe amō amō wwy pe har ta parahy nde rehe.

Manō ame'ē ta ke nde eremukwera katu ta, pe, ame'ē ta ke nde eremupyrara ta tī. Ame'ē angaha uhyk tī. A'erehe ngā parahy nde rehe tī.

Kome'ē wwy keruhū ke mujaxer ame'ē ta ke nde eremupyrara ta tī. Mupyraraha renda pe nde eremondo ta tī. Ame'ē angaha uhyk tī.

Nde kotyhar ta anī. Upa nde kotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke nde ereme'ē ta. Ame'ē angaha uhyk tī.

Ne je'ēha pandu ame'ē ta pe ma'e katu ame'ē ke nde ereme'ē ta tī. Ame'ē ta nema'e miasu ta ke.

Upa katu te nde rehe ipy'a ke moī moī ame'ē ta pe aja tī. Ma'e katu ame'ē ke nde ereme'ē ta tī.

Kapitã keruhũ ta ke. Je'êha reko ym te aja jupe, ame'ê ta ke tĩ. Upa ame'ê ta pe ma'e katu ame'ê ke nde ereme'ê ta tĩ. Ame'ê angaha rehe uhyk tĩ” aja tamũi ta pandu.

¹⁹Ywa pe Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ aja ihĩ. Ame'ê ke pirar. Aja rahã, kaixã rehe usak awa. Ame'ê kaixã pe ymanihar Tupã je'êha ihĩ. Moise pe Tupã mujekwa, ame'ê je'êha ke. Pe, Tupã pirã pirã. Tupã tyapuha tyapu hũ tĩ. Ywy ke katak hũ tĩ. Johu ngã pandu pandu hũ, aja tyapu tyapu hũ tĩ. Aman aja y rãtã ukyr hũ tĩ.

Kũjã ke. Mbói keruhũ ke tĩ.

12 ¹Ajame'ê ke ywa pe ma'e ke uhem. Ame'ê rehe ihẽ asak rahã: “Mã!” aja ihẽ akwa. A'ep kũjã i'ãi. Ima'e mundeha warahy hendyha aja saka. Jahy rehe pyrũ u'am, aja i'ãi. Iãkã rehe har namõ i'ãi. Ame'ê rehe jahy rata aja hendyha ihĩ tĩ. Kuja awa py mokõi hetaha jahy rata ta ke ihĩ. ²Imembyr u'ar tate, a'erehe ahy ipe. Imembyr ahy, a'erehe kũjã ahem riki.

³Pe, amõ ma'e ke ywa pe uhem tĩ. “Mã!” aja ihẽ akwa tĩ. Mbói keruhũ petúi. Pirã riki. Heta iãkã ke. Kuja awa po wajar mokõi hetaha aja iãkã. I'ak namõ ixo tĩ. Kuja jande popa hetaha aja i'ak ke. Iãkã rehe pame katu te iãkã rehe har ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ê. ⁴Ywa ngi jahy rata ta ke a'e pyhyk. Huwái pe pyhyk. Mahapyr hetaha ngi har peteĩ pyhyk. Aja pame katu te. Pe, pyhyk rahã, kome'ê ywy keruhũ pe ombor. Pe, kũjã ruwa koty a'e harõ u'am. Imembyr u'ar rahã, pahar a'e u'u ta, a'erehe a'e harõ u'am.

⁵Pe, imembyr u'ar. Sawa'e ra'yr u'ar. A'e riki kome'ê ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ wan ta. Ngã ke a'e mondo mondo katu te ta. Pe, ta'yn ke amõ pyhyk raho. Tupã rake pyhyk raho. Tupãma'e wapyka katu te ame'ê rake pyhyk raho. ⁶Awa nixói te ame'ê pe kũjã ujan oho. Amõ renda ke Tupã moĩ katu. A'ep kũjã oho. A'ep kũjã ke amõ ta mahy ym ta, ame'ê renda ke. A'ep heta wera rahã, 1.260 wera rahã, usak katu ta ehe. Kũjã rehe Tupã usak katu ta.

⁷Ajame'ê ke ywa pe jumai maiha uhyk. Minge, a'e riki Tupã je'êha rahoha tama'e kapitã keruhũ. Inamõ amõ heta Tupã je'êha rahoha ta ixo. Pe, Minge ta namõ mbói keruhũ jumai mai riki. Mbói keruhũ namõ ixo ame'ê ta jumai mai tĩ. Amõ Tupã je'êha rahoha ta ke ame'ê ta tĩ. ⁸Pe, mbói keruhũ ke Minge ta muputu'u. Ywa ngi muhem mondo. Ywa pe mbói keruhũ pyta ym ta tĩ. Inamõ ixo ame'ê ta aja tĩ. Pyta ym ta tĩ. ⁹Ywa ngi mbói keruhũ ke Minge ta muhem mondo. Ame'ê riki

ymanihar mbói ke. Her Satana. Amõ her ãjã ramõi. A'e riki kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke muka'u te'e hũ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe mbói ke Minge ta ombor mondo. Mbói kotyhar ta ke ombor mondo tĩ. Ame'ẽ ta riki Tupã je'ẽha rahoha ta ke tĩ. Ame'ẽ ta ke Minge ta ombor mondo tĩ.

¹⁰Ajame'ẽ ke ywa pe amõ pukái, ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Kuja pandu:

—Apo Satanama'e pyrãtãha ngi ngã ke Tupã jo'ok. Kapitã keruhũ te aja pyrãtãha ke a'e mujekwa. Tupã mondo ame'ẽ ke je'ẽha te reko, ame'ẽ ke mujekwa tĩ. (Kirisutu ke a'e.) Tupã ruwa koty pu'am ame'ẽ ke jande mu ta rehe har je'ẽ je'ẽ hũ. Ame'ẽ riki Satana ke. (Ãjã ramõi a'e.) Juru ai riki. Wera rahã aja te'e ixo. Pytun rahã aja tĩ. Aja te'e ixo tĩ. Ame'ẽ ke ywa ngi Minge ta muhem mondo. (Mã! Katu tiki.) ¹¹Tupã rehe jurujar katuha ke jande mu ta hijar ym. Satana ke a'eta muputu'u aja riki. (Ãjã ramõi ke a'e.) Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Huwy pe jande mu ta py'a juhyk, a'erehe Satana ke a'eta muputu'u aja ixo tĩ. Jetehar te ke rehe a'eta jurujar katu, ame'ẽ ke pandu pandu, a'erehe Satana ke a'eta muputu'u, aja ixo tĩ. A'eta ke amõ ta jukwa tate rahã, tapijar te'e we Tupã rehe jurujar katu. Ajahap manõ.

¹²—Satana ke ywa ngi Minge ta muhem mondo. A'erehe pehẽ rury katu pexo. Upa ywa pe har ta! Pehẽ rury katu pexo. Tupã je'ẽha rahoha ta! Pehẽ rury katu pexo tĩ. Ywy keruhũ pe har ta anĩ. Mã! Pyrara hũ ta. Y ramõi 'ar rupi wata ame'ẽ ta aja tĩ. Pyrara hũ ta tĩ. Pehẽ koty Satana wyjy uwyr. (Ãjã ramõi a'e.) Parahy hũ a'e. Weraha heta ym te ta a'e ma'ema'eha ke, a'erehe parahy te hũ a'e — aja riki amõ pandu.

¹³“Mã! Ihẽ ke ywy keruhũ pe a'eta ombor muwyr” aja mbói keruhũ ukwa rahã, kũjã ke a'e mahem oho. Sawa'e ra'yr muhem, ame'ẽ kũjã ke mahem oho. ¹⁴Mokõi wyrahuran keruhũ pypo aja Tupã me'ẽ ipe, kũjã pe. Ame'ẽ pe awa nixói te ame'ẽ pe a'e wewe oho. Ame'ẽ renda ke Tupã moĩ katu. A'ep 1.260 wera rahã, Tupã usak katu ehe. A'erehe mbói keruhũ mahy ym kũjã ke. ¹⁵Pe, juru ngi y keruhũ ke mbói keruhũ muhem. Aja y keruhũ pe kũjã ke munde ta raho tipe. ¹⁶Anĩ. Ywy riki owok. Y keruhũ mbói keruhũ juru ngi muhem, ame'ẽ ke upa owokiha pe u'ar oho. (A'erehe kũjã ke y jukwa ym.) Ywy owok ame'ẽ pe upa y u'ar oho. ¹⁷A'erehe kũjã rehe mbói keruhũ parahy hũ we rĩ. A'erehe, imembyr ta ke a'e mupyrara hũ oho. Imembyr pyta ame'ẽ ta ke mupyrara hũ oho. Ame'ẽ imembyr ta riki Tupã je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ ta ke a'eta. Jetehar te ke Jesu

mujekwa, ame'ë ke a'eta pandu pandu tĩ. Hajar ym riki. Ame'ë ta riki kũjã membyr ta tĩ. Ame'ë ta ke mbói keruhũ mupyrara hũ oho. ¹⁸Pe, y ramũi rymy'y rehe mbói keruhũ pu'am u'am.

So'o jarõ aja me'ë ke

13 ¹Ajame'ë ke y ramũi ngi so'o jarõ aja me'ë uhem. Ame'ë ke rehe ihẽ asak. Ihẽ Juã. Heta iãkã ihĩ. Kuja awa po wajar mokõi hetaha ihĩ. I'ak heta tĩ. Kuja jande popa hetaha i'ak ke. I'ak ta rehe pame katu te iãkã rehe har ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ë. Iãkã rehe pame katu te ma'e her ke amõ mupininim. Ame'ë ta rer Tupã rehe juru ai ame'ë ke. ²So'o jarõ aja me'ë jangwate aja ihẽ asak. Hãi riki jangwateran aja saka. Ipy riki usu aja pyrãtã te hũ ame'ë ke ame'ë. Mbói keruhũ riki ima'e pyrãtãha ke mondo ipe, so'o jarõ aja me'ë pe. Mbói keruhũ je'ëha te reko, ame'ë ke a'e me'ë ipe tĩ, so'o jarõ aja me'ë pe tĩ. Mbói keruhũ pandu ipe: "Ihẽma'e wapyka rehe ewapyk" aja. (Aja rahã, ngã ke so'o jarõ aja me'ë mondo mondo ta tĩ.) ³Heta iãkã ngi har peteĩ riki kyse mungãiha rape ihĩ. Manõ ta tipe. Ame'ë ka'ë oho, a'erehe manõ ym. "Mã!" aja upa kome'ë ywy keruhũ pe har ta ukwa. Pe, ixotyhar ta aja ame'ë ta uwak. ⁴Mbói keruhũ je'ëha te reko, ame'ë ke so'o jarõ aja me'ë pe a'e me'ë, a'erehe mbói keruhũ rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ katu. So'o jarõ aja me'ë rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ katu tĩ. Ngã pandu:

—So'o jarõ aja me'ë pyrãtã te hũ. A'e aja nixói amõ. Marã ka ym a'e ke muputu'u awa — aja riki naĩ.

⁵Pyrãtãha ke so'o jarõ aja me'ë pe mbói keruhũ mondo, a'erehe Tupã rehe juru ai. So'o jarõ aja me'ë juru ai Tupã rehe tĩ. Tupã aja a'e jupe tĩ. Pe, heta jahy, 42 jahy rahã, ame'ë riki je'ëha te reko. Ngã ke mondo mondo hũ. ⁶A'e pandu pandu:

—Tupã jaxer ai riki. Her riki jaxer ai tĩ. Hekoha katu ym tĩ. Ywa pe har ta katu ym tĩ. Upa jaxer ai riki — aja so'o jarõ aja me'ë pandu naĩ.

⁷Mbói keruhũ pandu ipe: "Tupã kotyhar ta namõ ejumai eho" aja. Pe, a'e jumai mai oho. Tupã kotyhar ta ke a'e muputu'u ta tĩ. Mbói keruhũ pandu ipe tĩ: "Nde riki upa ka'a pe har tama'e kapitã keruhũ ke. Amõ amõ ywy pe har tama'e kapitã keruhũ ke tĩ. Amõ koty koty je'ëha pandu ame'ë tama'e kapitã keruhũ ke nde tĩ. Amõ amõ awa tama'e kapitã keruhũ ke nde tĩ" aja so'o jarõ aja me'ë pe. ⁸Upa kome'ë ywy keruhũ pe har ta ngã py'a ke moĩ moĩ ehe, so'o jarõ aja me'ë rehe. Kome'ë ywy keruhũ Tupã mujã ym rahã we, paper rehe uhã te hũ

ame'ẽ ta rer a'e mupinim. Ame'ẽ rehe her nixói ame'ẽ ta riki so'o jarõ aja me'ẽ rehe ngã py'a moĩ moĩ. Ame'ẽ paper riki Kirisutuma'e ke. A'e ke amõ ta jukwa. A'e riki Arapuharan Ra'yr aja a'e.

⁹“Myrandu rehe pehendu katu! ¹⁰Amõ ke huwajan pyhyk ta raho aja me'ẽ rahã, aja oho ta a'e. Amõ ke kyse pe huwajan jukwa ta aja me'ẽ rahã, aja kyse pe jukwa ta ame'ẽ ke. Aja rahã, Tupã kotyhar ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ẽ te'e. Tapijar te'e we Tupã rehe jurujar katu ta me'ẽ te'e tĩ” aja riki pandu.

¹¹Ajame'ẽ ke amõ so'o jarõ aja me'ẽ ihẽ asak. (Mokõihar ke ame'ẽ.) Ywy ngi a'e uhem aja saka. I'ak mokõi namõ ixo. Arapuhame ra'yr aja saka ame'ẽ. Pe, mbói keruhũ aja a'e pandu tĩ. ¹²So'o jarõ aja me'ẽ uhem py. Ame'ẽ je'ẽha rupi ma'e ke mokõihar ma'ema'e katu. Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe a'e pandu: “So'o jarõ aja me'ẽ uhem py. Pehẽ py'a pemoĩ moĩ katu ehe. Mungáiha rape ka'ẽ ame'ẽ ke namõ a'e ixo. Pehẽ py'a pemoĩ moĩ ehe” aja so'o jarõ aja me'ẽ mokõihar pandu. ¹³Ma'e ke so'o jarõ aja me'ẽ ma'ema'e katu. Mokõihar ke a'e. Marã ka ym amõ ma'eha. Ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Upa ngã usak u'am rahã, ywa ngi tata ke a'e mujy muwyr. Kome'ẽ ywy keruhũ pe mujy muwyr. ¹⁴Uhem py so'o jarõ aja me'ẽ huwa koty ma'e ke a'e ma'ema'e katu. Pyrãtãha ke mbói keruhũ muwyr ipe, so'o jarõ aja me'ẽ mokõihar pe. A'erehe marã ka ym amõ ma'eha. Ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Aja upa kome'ẽ ywy keruhũ pe ixo ame'ẽ ta ke a'e muka'u te'e. Ame'ẽ ta pe a'e pandu:

—Iã ke pemujã. So'o jarõ aja me'ẽ'ã ke pemujã. Iãkã ke kyse puku pe amõ mungái. Manõ ym a'e. Ame'ẽ ma'e'ã ke pemujã — aja riki ngã pe.

¹⁵Pyrãtãha ke mbói keruhũ muwyr ipe. A'erehe ame'ẽ'ã ke so'o jarõ aja me'ẽ mokõihar peju. So'o jarõ aja me'ẽ uhem py, ame'ẽ'ã ke peju. Aja rahã, ixuwe katu pu'am. Aja rahã, je'ẽha uhem ipe. Pe, ame'ẽ pandu: “Ihẽ rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ ym rahã, ame'ẽ ta ke pejukwa” aja kwera ramõ ame'ẽ pandu. ¹⁶Upa awa ta pe so'o jarõ aja me'ẽ pandu. Mokõihar ke a'e. Kuja pandu. “Ma'e ngã ukwaha ke pehẽ pykã rehe pemoĩ. Pehẽ po jywa katu kotyhar rehe pemoĩ tĩ. Upa ngã pe aja pepandu. Kapitã keruhũ aja ixo ame'ẽ ta pe pepandu tĩ. Je'ẽha reko ym te ame'ẽ ta pe aja tĩ. Pepandu tĩ. Ima'ehũ namõ ixo ame'ẽ ta pe aja tĩ. Pepandu tĩ. Ima'e ym te ame'ẽ ta pe aja tĩ. Pepandu tĩ. Amõ ta te'e paraky ame'ẽ ta pe aja tĩ. Aja me'ẽ ijar aja ixo ame'ẽ ta pe aja tĩ. Pepandu tĩ. Upa ngã pe aja me'ẽ pepandu. (‘Ngã ukwaha ke pehẽ pykã rehe pemoĩ. Pehẽ po jywa katu kotyhar

rehe pemoĩ tĩ' aja pepandu)" aja so'o jarõ aja me'ẽ pandu. ¹⁷Ame'ẽ ngã ukwaha nixói rahã, marã ka ym ma'e ke muhepyha. Marã ka ym ma'e ke jo'okiha amõ ngi tĩ. Ame'ẽ ngã ukwaha riki so'o jarõ aja me'ẽ rer ke. Her moĩ ym rahã, ukwaha mangaha ke moĩ ta.

¹⁸Mã! Ukwa katu ta me'ẽ te'e awa. Ukwa katu ame'ẽ ke, aja amõ ixo rahã, mã peja ngã ukwaha ke emanga. So'o jarõ aja me'ẽ ukwaha mangaha ke emangarahã! Ame'ẽ ukwaha mangaha sawa'e rer aja ame'ẽ. Kuja ukwaha ke: 666 aja riki.

Kirisutu namõ ixotyhar ta ixo

14 ¹Ajame'ẽ ke ihẽ ama'ã rahã, ywy'ã keruhũ rehe Arapuharan Ra'yr pu'am u'am, ame'ẽ ke rehe ihẽ asak. (Kirisutu a'e.) Ywy'ã keruhũ rer Siã. (Ame'ẽ Jerusarẽ ok ta pyahu, aja ngã ukwa.) Inamõ heta te hũ ixotyhar ta ixo. Kuja, 144.000 hetaha ta ixo. Ame'ẽ ta pykã rehe Kirisutu rer pame katu te amõ mupinim. (Aja rahã, ixotyhar ta ke aja mujekwa.) Ipái rer mupinim tĩ. (Aja rahã, ixotyhar ta ke aja mujekwa tĩ.) ²Pe, ywa ngi panduha uwyr. Ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Ita pupur keruhũ aja ahendu. Tupã tyapuha keruhũ aja tĩ. Araraperan ke nupãha ta hykýi, aja panduha tyapuha uwyr. Ame'ẽ ke rehe ahendu tĩ. ³Pe, wapyka ndutar koty 144.000 hetaha ta pu'am u'am tĩ. Jyngariha pyahu ame'ẽ ke a'eta jyngar u'am. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta huwa koty aja tĩ. Jyngar u'am tĩ. Tamũ ta ruwa koty aja tĩ. Jyngar u'am tĩ. Ame'ẽ 144.000 hetahama'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ngi jo'ok riki. Ame'ẽ ta jõ riki ame'ẽ jyngariha pyahu ame'ẽ ke jumu'e katu. Amõ ta anĩ. ⁴Ame'ẽ ta riki kũjã rehe pyta ym te. Sawa'e jeje te'e ixo ame'ẽ ta ke, aja ame'ẽ ta ixo. Arapuharan Ra'yr oho. (Kirisutu a'e.) Haikwer rupi ame'ẽ ta oho tĩ. Ame'ẽ tama'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ngi har ame'ẽ ta ke Tupã pe me'ẽ py, ame'ẽja saka. Arapuharan Ra'yr pe me'ẽ py, ame'ẽja saka tĩ. ⁵Te'e pandu ym te ame'ẽ ta, aja ukwa katu awa. Anĩ te ame'ẽ ta. Katu ame'ẽ ta ke ame'ẽ ta.

Mahapyr Tupã je'ẽha rahoha ta ke

⁶Ajame'ẽ ke amõ Tupã je'ẽha rahoha rehe ihẽ asak. Ywate wewe oho ixo. Upa katu te kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe myrandu katu ke a'e pandu raho. Ame'ẽ myrandu upa ym te ta. Uhã te hũ, aja saka. Ame'ẽ ke upa amõ amõ awa ta pe pandu raho. Upa ka'a pe har ta pe aja tĩ. Pandu raho tĩ. Upa amõ koty koty je'ẽha pandu

ame'ẽ ta pe aja tĩ. Pandu raho tĩ. Upa amõ amõ ywy pe har ta pe aja tĩ. Myrandu katu pandu raho tĩ. ⁷Hätä a'e pandu:

—Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke Tupã mutyryk tyryk ta. A'e riki ngã pe pandu ta: “Nde katu.” Anĩ rahã: “Nde katu ym” aja. Ame'ẽ angaha uhyk apo 'y. A'erehe: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pepandu ipe. Pehẽ py'a ke pemoĩ moĩ katu ehe tĩ. A'e riki ywa ke mujã. Kome'ẽ ywy keruhũ aja tĩ. Mujã tĩ. Y ramũi aja tĩ. Mujã tĩ. Upa mundu aja tĩ. A'e riki mujã tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu.

⁸Peteĩhar upa rahã, Tupã je'ẽha rahoha mokõihar pandu:

—Mambiro ok ta keruhũ ke Tupã mai! Upa katu te mai! Upa ngã ke a'e muka'u te'e hũ, a'erehe Tupã aja ym ame'ẽ ke rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ. Kawĩ ngi ka'u ame'ẽja saka riki — aja pandu.

⁹Mokõihar upa pandu rahã, Tupã je'ẽha rahoha mahapyrihar pukái:

—So'o jarõ aja me'ẽ rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, (ame'ẽ ke rehe Tupã parahy te hũ ta.) So'o jarõ aja me'ẽ'ã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, aja tĩ. (Ame'ẽ ta rehe Tupã parahy te hũ ta tĩ.) Ipykã rehe ame'ẽ ukwaha moĩ rahã, aja tĩ. (Ame'ẽ ta rehe Tupã parahy te hũ ta tĩ.) Ipo rehe ame'ẽ ukwaha moĩ rahã, aja tĩ. (Ame'ẽ ta rehe Tupã parahy te hũ ta tĩ.) ¹⁰Kawĩ iro te ame'ẽ ke amõ u'u, aja Tupã parahy te ha ke pyhyk ta. Ame'ẽ ke kawĩ ryru pe Tupã moĩ, ame'ẽja saka. Ame'ẽ ta ke tata pe a'e mupyrara ta. Enxo ukwái ixo ame'ẽ pe mupyrara ta tĩ. Ahy hũ ta. Ame'ẽ mupyraraha ke Tupã je'ẽha rahoha ta katu te ame'ẽ ta usak ta. Arapuharan Ra'yr usak ta tĩ. (Kirisutu a'e.) ¹¹Tata pe mupyrara riki. Ame'ẽ tata takãxĩha aja te'eha pu'am u'am. Upa ym te ta. Ahy te hũ. Putu'u ym te riki. Wera rahã, putu'u ym. Pytun rahã, aja tĩ. Putu'u ym tĩ. So'o jarõ aja me'ẽ rehe ipy'a moĩ moĩ, ame'ẽ ta pyrara te hũ. Putu'u ym te. So'o jarõ aja me'ẽ'ã rehe ipy'a moĩ moĩ, ame'ẽ ta pyrara te hũ tĩ. Her ukwaha ke moĩ ame'ẽ ta aja tĩ. Ahyha putu'u ym te ta tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu. Mahapyrihar ke ame'ẽ.

¹²Tupã je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ẽ te'e. Jesu rehe tapijar te'e we jurujar katuha hijar ym ame'ẽ ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ẽ te'e tĩ. Tupã kotyhar ta aja ixo ta me'ẽ te'e tĩ.

¹³Ajame'ẽ ke ywa ngi panduha uwyr. Ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Kuja pandu:

—Kuja emupinim. Apo har jandema'e kapitã keruhũma'e parakyha ke amõ ta ma'ema'e ixo. Tupã je'ẽha ke pandu pandu ame'ẽ ke ima'e parakyha ke. Aja ixo rahã, ame'ẽ ta ke amõ ta jukwa. Aja rahã, mã hury katu ame'ẽ ta ke a'eta — aja ahendu.

Tupãã pandu:

—A'e tÿ! Ame'ẽ ta paraky te hũ. Apo putu'u katu te ta. Paraky te hũ, a'erehe ma'e katu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta. Ame'ẽ namõ ixo, a'erehe hury katu te ta — aja riki.

Ngã ke Tupã je'ẽha rahoha ta mujy'ar

¹⁴A'engi ihẽ asak rahã, ywa takãxĩha ituwyr ame'ẽ rehe ihẽ asak. Ame'ẽ 'ar pe awa aja wapyk uĩ. (Kirisutu a'e.) Iãkã rehe har namõ ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ẽ. (Aja rahã, upa katu te huwajan ta ke a'e muputu'u, aja mujekwa katu.) Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke iãkã rehe har. Kyse apar haimbe ame'ẽ ke ipo pe pyhyk reko.

¹⁵Pe, amõ Tupã je'ẽha rahoha uhem. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ngi uhem. Tupã koty ngi uhem. Ywa takãxĩha 'ar pe wapyk uĩ ame'ẽ pe hãtã a'e pandu:

—Angaha uhyk riki. Kyse apar pe ma'e tyarõ ame'ẽ ke emondok. Ematyr. Kome'ẽ ywy keruhũma'e ke tyarõ riki — aja ipe.

¹⁶Pe, takãxĩha 'ar pe wapyk ame'ẽ ke kyse apar pe mondok. Kome'ẽ ywy keruhũma'e tyarõ ame'ẽ ke mondok. Ame'ẽ ke matyr. (Aja rahã, kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke mujy'ar ta. Ixotyhar ta ke ixoty a'e mujy'ar, aja mujekwa.)

¹⁷A'engi ywa pe har Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ngi amõ Tupã je'ẽha rahoha rehe ihẽ asak. Kyse apar haimbe ame'ẽ ke a'e pyhyk reko tĩ.

¹⁸Ajame'ẽ ke amõ Tupã je'ẽha rahoha rehe ihẽ asak. Ame'ẽ riki tata harõha ke. Tata usakiha ke a'e tĩ. Myrape keruhũ rake ngi a'e uwyr. Kome'ẽ ywy keruhũ pe rahã, tapi'iruhu ke hapy, ame'ẽ myrape keruhũ aja saka. Pe, kyse apar haimbe ame'ẽ ke pyhyk reko. Ame'ẽ pe pandu.

—Ma'eywa ke kyse apar pe emondok. Uwa ame'ẽ ma'eywa ke. Peme'ẽ ywy keruhũ pe uwa ty túi. Tyarõ riki, a'erehe a'ep emondok eho — aja pandu.

¹⁹A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe Tupã je'ẽha rahoha mondok uwyr. Hymbo ngi uwa ke mondok. Ame'ẽ ke tykwer jamiha renda pe ombor. Ame'ẽ jamiha renda Tupã parahy te ha aja saka. ²⁰Ok ta kurar sorokap jamiha renda ihĩ. Ame'ẽ pe uwa ke jami. Awa ruwy aja tykwer uhem hũ ingi. Y tiha aja uhem. Manga rahã, tpyha riki peteĩ met, amõ met ixu'ap tpyha. Pukuha manga rahã, 300 kiro met pukuha. (Upa aja rahã, kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke Tupã je'ẽha rahoha ta mujy'ar ta. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ke a'eta. Pe, ame'ẽ

ta ke Tupã mupyrara te hũ ta. Awa ruwy uhemihia aja ahy te hũ ta ngã ke, aja mujekwa.)

Ma'e ahyha a'ejôhar ke

15 ¹Ajame'ẽ ke ywa rehe amõ ma'e rehe ihẽ asak tĩ. Ame'ẽ ke ihẽ asak rahã: “Mãte we ame'ẽ te a'e my!” aja ihẽ akwa. Kuja ihẽ asak. Tupã je'ẽha rahoha ta awa po wajar mokõi hetaha rehe ihẽ asak tĩ. Kuja ame'ẽ ta pyhyk reko. Ma'e ahyha awa po wajar mokõi hetaha ke. Ame'ẽ riki a'ejôhar ke. Ame'ẽ ke Tupãma'e parahy te ha ke. A'ejôhar ke ame'ẽ.

²Pe, y ramũi aja ihẽ asak. Waruwa aja ame'ẽ. Tata namõ mupara aja riki. Pe, so'o jarõ aja me'ẽ koty ipy'a ke muruwak ym ame'ẽ ta rehe ihẽ asak. Tapijar te'e we Tupã rehe jurujar katu ame'ẽ ta ke a'eta. Ame'ẽ so'o jarõ aja me'ẽ'ã koty ipy'a ke muruwak ym tĩ. Ame'ẽma'e ukwaha ke moĩ ym tĩ, ipykã rehe. Ame'ẽ ta rehe ihẽ asak. Y ramũi aja ame'ẽ rake pu'am u'am. Ame'ẽ ta pe pame katu te araraperan ke Tupã me'ẽ me'ẽ. Ame'ẽ ke ngã jywa rehe ngã pyhyk u'am. ³Moise mu'e, ame'ẽ jynghariha ke ame'ẽ ta jynghar u'am. A'e riki Tupãma'e miasu ke. Arapuharan Ra'yr rehe ame'ẽ ta jynghar u'am tĩ. (Kirisutu ke a'e.) Kuja jynghar:

“Tupã! Jandema'e sawa'e te nde! Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde.

Mã! Nde erema'ema'eha riki katu te ame'ẽ ke.

Jetehar rupi ma'e ke nde erema'ema'e katu. Katu te ha rupi nde erema'ema'e katu tĩ.

Upa amõ amõ ywy pe har tama'e kapitã keruhũ te nde.

⁴Sawa'e! Nde rehe upa ngã hendu katu ta.

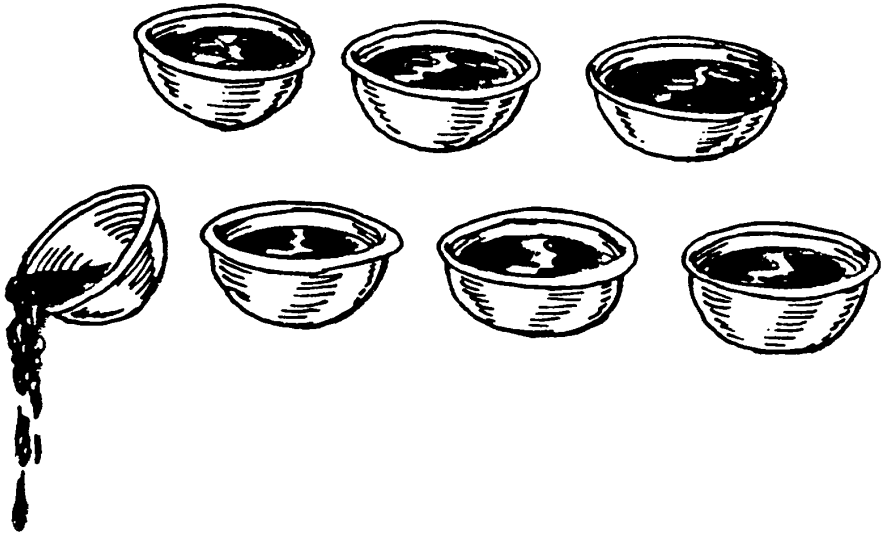
Upa ngã pandu ta: ‘Ne jõ riki katu te me'ẽ ke’ aja.

Nde pe ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te.

Jetehar rupi nde erema'ema'e, ame'ẽ ke rehe upa ngã usak, a'erehe nde rehe upa katu te amõ amõ ywy pe har ta ngã py'a ke moĩ moĩ ta uwyr” aja riki jynghar.

⁵Ajame'ẽ ke ywa pe har Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rehe ihẽ asak. Hukwen pĩrar aja asak. A'ep so'o pĩrer ke te'e mujã aja ihĩ. Ame'ẽ so'o pĩrer ok keruhũ: “Ko Tupã ixo” aja ame'ẽ mujekwa.

⁶Pe, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ngi Tupã je'ẽha rahoha ta uhem. Awa po wajar mokõi hetaha ke. Ma'e ahyha awa po wajar mokõi hetaha namõ ixo ame'ẽ ta ke a'eta. Ima'e mundeha hendy hũ ame'ẽ ke namõ ixo. Katu te ame'ẽ ke. Ipxi'a rupi ma'e pukwariha

(Apokarip 16.1)

ihĩ. Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke. ⁷Ame'ẽ ta pe ma'e ke amõ me'ẽ. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta ngi har peteĩ me'ẽ ma'e ke. Kuja, ita rekúí awa po wajar mokõi hetaha. Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke. Ame'ẽ pe Tupã parahya tyryhem ihĩ. Ame'ẽ ke Tupã je'ẽha rahoha awa po wajar mokõi hetaha ta pe me'ẽ. Tupã riki uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. ⁸Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe tata takãxĩha pu'am hũ u'am. Tupã katu te ha ke ame'ẽ mujekwa. Ima'e pyrãtã te ha ke mujekwa tĩ. Ma'e ahyha awa po wajar mokõi hetaha ke Tupã je'ẽha rahoha ta jyhẽ ta. Ame'ẽ upa ym rahã we, marã ka ym Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ixeha awa. Tupã je'ẽha rahoha awa po wajar mokõi hetaha ta ma'e ahyha ke jyhẽ ta.

Tupãma'e parahya ke

16 ¹Ywa pe har Tupãma'e ngã jumu'eha renda keruhũ ngi amõ hãtã pandu. Ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Ihẽ Juã. Tupã je'ẽha rahoha ta pe hãtã pandu: “Peho! Ita rekúí pe ihĩ ame'ẽ ke pejyhẽ peho. Awa po wajar mokõi hetaha ita rekúí ke. Ame'ẽ pe Tupãma'e parahya ke ihĩ. Ywy keruhũ pe pejyhẽ peho” aja ahendu.

²Tupã je'ẽha rahoha peteĩhar jyhẽ oho. Kome'ẽ ywy keruhũ pe ita rekúí pe ihĩ ame'ẽ ke jyhẽ oho. Aja rahã pere ahy te hũ ame'ẽ ke awa ta rehe uhem. So'o jarõ aja me'ẽ ukwaha reko ame'ẽ ta

rehe uhem. Ipykã rehe ukwaha ihĩ. Ipo rehe aja tĩ. Ihĩ tĩ. Upa ame'ẽ ta rehe pere uhem. So'o jarõ aja me'ẽ'ã rehe ipy'a ke amõ ta moĩ moĩ, ame'ẽ ta rehe pere ahy te hũ ame'ẽ ke uhem tĩ.

³A'engi Tupã je'ẽha rahoha mokõihar ita rekúi pe ihĩ ame'ẽ ke jyhẽ tĩ. Y ramüi pe jyhẽ. Aja rahã, y riki awa ruwy aja uwak. Manõ ame'ẽ ruwy aja ame'ẽ. Upa katu te y rupi ixo ame'ẽ ta ke manõ. Pyta we ym te.

⁴A'engi Tupã je'ẽha rahoha mahapyrihar ita rekúi pe ihĩ ame'ẽ ke jyhẽ tĩ. Y pe ombor. Mundu pe aja tĩ. Ombor tĩ. Upa y riki awa ruwy aja uwak tĩ. ⁵Pe, Tupã je'ẽha rahoha pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. A'e riki y harõha ke. Y usakiha ke tĩ. Kuja pandu:

—Tupã! Katu te ame'ẽ ke nde. Ngã ke nde eremupyrara. Ame'ẽ ke katu. Yman nde erexo. Apo pete'e nde erexo tĩ. Nde ruhã te hũ ame'ẽ ke nde. ⁶Nde kotyhar ta ke ngã jukwa. Huwy muhem riki. Nde je'ẽha pandu ame'ẽ ta ke aja tĩ. Jukwa tĩ. A'erehe ngã pe awa ruwy aja nde eremondo. Ame'ẽ ke a'eta u'u, ame'ẽja saka. (Aja rahã, huwy muhem, aja ame'ẽ ta ke Tupã jukwa tĩ, aja mujekwa.) Aja katu a'eta pe — aja pandu.

⁷Pe, myrape keruhũ koty ngi amõ pandu, ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Kome'ẽ ywy keruhũ pe rahã, myrape keruhũ 'ar pe tapi'iruhu ke hany. Ame'ẽ myrape keruhũ aja ame'ẽ. Kuja pandu: “Tupã! Jandema'e sawa'e te ke nde! Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde. Jete har rupi ngã ke nde eremupyrara ta. Nde eremupyrara ta rahã, katu tiki ame'ẽ tĩ” aja ahendu.

⁸A'engi Tupã je'ẽha rahoha tumemehar ita rekúi pe ihĩ ame'ẽ ke jyhẽ tĩ. Warahy rehe jyhẽ. Aja rahã, warahy haku te hũ oho. A'erehe ngã pিরer ke hany, aja riki. ⁹Warahy haku te hũ. Ngã pিরer ke hany. A'erehe Tupã pe a'eta pandu: “Nde katu ym” aja ipe naĩ. (Tupã riki ma'e ahyha ke muwyr, aja ngã ukwa a'erehe Tupã rehe juru ai.) Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke ngã muruwak ym. Tupã koty muruwak ym. “Katu te ame'ẽ ke nde” aja Tupã pe pandu ym ngã.

¹⁰A'engi Tupã je'ẽha rahoha awa po wajar pete'ihar upa har ita rekúi pe ihĩ ame'ẽ ke jyhẽ tĩ. So'o jarõ aja me'ẽ ma'e wapyka rehe jyhẽ. Aja rahã, hekoha rupi pytun te oho. A'e riki ngãma'e kapitã keruhũ aja ixo. Upa ame'ẽ renda rupi pytun te oho. Hembe ke a'eta su'u su'u rãĩ u'am. Ahy te hũ ngã, a'erehe hembe ke su'u su'u u'am. ¹¹Pe, a'eta pandu: “Tupã! Ywa pe har ke nde! Katu ym te nde” aja riki naĩ. Ahy te ngã ixo. Pere hũ tĩ. Ahy riki a'erehe Tupã rehe juru ai. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ngã muruwak ym. Tupã koty muruwak ym.

12A'engi Tupã je'êha rahoha awa po wajar peteihar ita rekúí pe ihĩ ame'ê ke jyhê tí. Y pe jyhê. Y rer Eura. Aja rahã, y riki upa katu te typa oho. A'erehe ame'ê y renda rupi kapitã keruhũ uwyr ta. Warahy uhemihã kotyhar kapitã keruhũ ame'ê. Y rapyrer rupi uwyr ta.

13A'engi ãjã ta rehe ihê asak. Mahapyr asak. Jaxer ai te ame'ê ta ke a'eta. Kururu aja ame'ê ta rehe asak. Mbói keruhũ juru ngi peteĩ uhem. Amõ riki so'õ jarõ aja me'ê juru ngi uhem tí. Tupã je'êha pandu ame'ê ran juru ngi amõ uhem tí. Aja asak tí. 14Ãjã ta ke ame'ê ta. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ê ke a'eta ma'ema'e katu. Ame'ê mahapyr ãjã ta riki upa katu te kapitã keruhũ ta ke mujy'ar. Kome'ê wyy keruhũ rupi ixo ame'ê ta kapitã keruhũ ta ke mujy'ar. Jumaiha rehe mujy'ar. Tupã namõ jumai ta. A'e riki pyrãtã te hũ ame'ê ke a'e.

15—Pesarahã! Awa ukwa ym ha rupi ma'e mukanĩha uhyk uwyr. Aja amõ harõ ym rahã, ihê ajur ta. Amõ ukwer ym, aja ixo rahã, hury katu ame'ê ke a'e. Ukwer ym, aja ima'e mundeha ke rehe amõ usak katu. Peta ký, aja ixo. Aja rahã, jawe te'e aja wata ym. Jawe te'e rahã, huxĩ ta. Peta ký, aja amõ ixo rahã, huxĩ ym ta — aja riki Kirisutu pandu.

16Pe, ma'e renda pe kapitã keruhũ ta ke ãjã ta mujy'ar. Ame'ê renda rer: “Amangenõ.” Aja riki jundéu awa ta je'êha ipe.

17A'engi Tupã je'êha rahoha awa po wajar mokõihar ita rekúí pe ihĩ ame'ê ke jyhê tí. Ywate ngi jyhê. Ywa pe har Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ihĩ. Ame'ê pe wapyka ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ê. Ame'ê ngi Tupã hãtã pandu. Kuja. “Upa katu te riki” aja pandu. 18Pe, Tupã pirã pirã hũ. Tupã tyapuha tyapu hũ tí. Kome'ê wyy keruhũ katak te hũ tí. Sawa'e ke Tupã mujã, ame'ê ngi har aja wyy ke katak ym. Mãte hũ katak hũ. Wyy katak hũ, ame'ê 'ar koty te we hũ ame'ê katakiha. 19Ame'ê ok ta keruhũ owo. Mahapyr pyngwer aja owo. Upa amõ amõ wyy pe ok ta ihĩ, ame'ê ta ke upa mujaxer tí. Mambiro ok ta ke Tupã harái ym. Ame'ê pe har ta ke a'e mupyrara te hũ. Ame'ê ta pe pandu: “Thẽma'e ita rekúí ngi kawĩ pe'u” aja pandu. (Aja rahã, Tupãma'e parahy te ha ke ame'ê ta pyhyk.) 20Upa ypa'ũ riki kanim oho. Upa wyy'ã keruhũ kanim oho tí. 21Ywa ngi aman aja y rãtã ukyr tí. Y rãtã keruhũ riki. Puhýi ame'ê. Kuja, 40 kir puhýiha riki ukyr. Wyy pe har ta rehe ukyr. Pe, ame'ê ta Tupã rehe juru ai. “Katu ym nde” aja pandu naĩ. Y rãtã keruhũ ukyr rahã, ahy te hũ. A'erehe Tupã rehe juru ai.

Kūjã katu ym ame'ẽ rehe har

17 ¹Ajame'ẽ ke Tupã je'ẽha rahoha awa po wajar mokõi hetaha ngi har peteĩ uwyr ihẽ koty. Ame'ẽ Tupã je'ẽha rahoha ta ita rekúi pyhyk reko ame'ẽ ke. Awa po wajar mokõi hetaha ita rekúi ke. Pe, ihẽ rehe uhyk rahã, ihẽ pe pandu:

—Ejur! Y rymy'y rehe ame'ẽ ok ta keruhũ ngã mujã. Myja me'ẽ ame'ẽ ke Tupã mai ta my? Ame'ẽ ke nde pe ihẽ amujekwa ta. Ame'ẽ ok ta keruhũ riki kūjã ka'u te'e aja saka. ²Ame'ẽ kūjã rehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ ka'u te'e. (Aja rahã, ame'ẽ ok ta pe har ta ma'ema'eha ke rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ. Ipy'a moĩ ehe, a'erehe kūjã ka'u te'e aja ame'ẽ.) Ame'ẽ kūjãma'e kawĩ ke kome'ẽ ywy pe har ta u'u tĩ. Ame'ẽ kawĩ ma'e ka'u te'eha aja saka. (Aja rahã, ame'ẽ ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha ke ngã ma'ema'e tĩ, aja mujekwa) — aja ihẽ pe pandu.

³Ihẽ py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu. Ihẽ Juã. Pe, ihẽ ke Tupã je'ẽha rahoha pyhyk raho. Awa nixói te ame'ẽ pe pyhyk raho. A'ep kūjã rehe ihẽ asak. So'õ jarõ aja me'ẽ pirã ame'ẽ ke rehe asak tĩ. Ame'ẽ kupe 'ar pe kūjã wapyk uĩ. Hete rupi her ihĩ. Tupã rehe juru ai, ame'ẽ rer riki heta ihĩ. Pe, ame'ẽ so'õ jarõ aja me'ẽ heta iãkã namõ ixo. Awa po wajar mokõi hetaha iãkã. I'ak heta tĩ. Jande popa hetaha i'ak ke. ⁴Kūjãma'e mundeha katu te. Pan pirangwer ke te'e mujã ame'ẽ ke te'e ame'ẽ mundeha. Pan pirã amõ tĩ. Itatawa ke te'e ma'e ke mujã, ame'ẽ ke mundeha rupi moĩ moĩ tĩ. Aja mukatuha. Itara'yr muhepy hũ ame'ẽ ke moĩ moĩ tĩ. Pero moĩ tĩ. Pu'yr aja ame'ẽ. Aja mukatuha tĩ. Ipo pe ita rekúi ra'yr ke a'e pyhyk reko. Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke. Tyryhem riki. Upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'e ame'ẽ ke ihĩ ipe. Upa katu te jaxer ai ame'ẽ ke ihĩ ipe tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe upa ma'e ke ita rekúi ra'yr pe ihĩ. ⁵Ipykã rehe her ke amõ mupinim. Myja me'ẽ ame'ẽ rer my? Yman ame'ẽ ke ukwa ym awa rĩ. Kuja her. “Mambiro ok ta keruhũ ke. Upa kūjã ka'u te'e ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ aja ame'ẽ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ ke a'e tĩ. Kūjã ke a'e” aja riki. ⁶Tupã kotyhar ta ruwy ngi kūjã ka'u, aja ihẽ asak. Jesu rehe jurujar katuha ke hijar ym, ame'ẽ ta ke amõ ta jukwa. Ame'ẽ ta ruwy ngi ka'u tĩ. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta ke kūjã jukwa, aja mujekwa ngã pe. Jesu rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ẽ ta ke jukwa tĩ, aja mujekwa tĩ.)

Ame'ẽ kūjã rehe ihẽ asak rahã: “Mã!” aja ihẽ akwa. ⁷Aja rahã, ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu:

—Nde eremukahem rahã, katu ym. Myja me'ẽ ame'ẽ kũjã my? Yman ame'ẽ ke amõ ukwa ym rĩ. Ame'ẽ ke nde pe ihẽ amujekwa ta apo 'y. So'lo jarõ aja me'ẽ rehe har ihẽ amujekwa ta tĩ. Ame'ẽ kupe 'ar pe kũjã wapyk. Iãkã kuja hetaha, awa po wajar mokõi. I'ak kuja hetaha tĩ, jande popa. ⁸Ame'ẽ so'lo jarõ aja me'ẽ ixo kwe. Apo anĩ. Nixói apo 'y. Mupyraraha renda ngi uhem Tate. Jumai ta oho a'e. Pe, a'e ke Tupã jukwa ta. Ame'ẽ so'lo jarõ aja me'ẽ rehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta usak rahã: “Mã!” aja ukwa. Ame'ẽ ta rer ke paper rehe nixói. Uhã te hũ ame'ẽ ta rer aja ym. Kome'ẽ ywy keruhũ ke Tupã mujã ym rahã we, uhã te hũ ame'ẽ ta rer ke paper rehe a'e mupinim. Ame'ẽ rehe nixói te ame'ẽ ta rer. Ame'ẽ so'lo jarõ aja me'ẽ ixo kwe. Apo nixói 'y. Manõ riki. Uwyr ta tĩ.

⁹—Apo ukwa katu ame'ẽ ke ukwa ukwa ta me'ẽ te'e. Iãkã awa po wajar mokõi hetaha riki ywy'ã awa po wajar mokõi hetaha ke. Ame'ẽ 'ar pe kũjã wapyk uĩ. Aja rahã, ok ta riki ywy'ã awa po wajar mokõi ihĩ, aja mujekwa. Ame'ẽ ok tama'e kapitã keruhũ awa po wajar mokõi hetaha ixo tĩ. ¹⁰Awa po wajar peteĩhar upa hetaha upa 'y. Nixói apo 'y. Awa po wajar peteĩhar riki kapitã keruhũ kote'e ixo apo 'y. Amõ riki awa po wajar mokõihar uhyk ym we uwyr rĩ. Ame'ẽ uhyk uwyr rahã, jahy heta ym rahã, kapitã keruhũ aja ixo ta tĩ. ¹¹So'lo jarõ aja me'ẽ ixo kwe. Apo nixói 'y. Ame'ẽ riki awa po wajar mahapyrihar ke a'e. Ame'ẽ riki awa po wajar mokõi ngi har peteĩ a'e. Jumai oho. Pe, a'e ke Tupã jukwa ta.

¹²—I'ak jande popa rehe nde eresak. Ame'ẽ riki kapitã keruhũ jande popa hetaha ta. Ame'ẽ ta kapitã keruhũ aja ixo ym we rĩ. Uhyk ta kÿ. So'lo jarõ aja me'ẽ namõ ame'ẽ ta ke kapitã keruhũ aja amõ mu'am ta. I'i atu we ym rahã, kapitã keruhũ aja ixo ta tĩ. ¹³Ame'ẽ kapitã keruhũ jande popa hetaha ma'ema'e. Ame'ẽ ke peteĩhar aja ma'ema'e. So'lo jarõ aja me'ẽ pe ame'ẽ ta pandu: “Nde riki jandema'e kapitã keruhũ ke apo 'y. Jande je'ẽha rupi ma'e ke ema'ema'e katu” aja so'lo jarõ aja me'ẽ pe pandu. ¹⁴Arapuharan Ra'yr namõ so'lo jarõ aja me'ẽ jumai ta oho. (Kirisutu ke a'e.) Kapitã keruhũ jande popa hetaha aja tĩ. Jumai ta oho tĩ. Pe, ame'ẽ ta ke Arapuharan Ra'yr muputu'u ta. A'e riki kapitã keruhũ te. “Ihẽma'e ke pehẽ” aja Kirisutu pandu ame'ẽ ta jumai oho inamõ tĩ. “Ihẽ koty ejur” aja Kirisutu pandu ame'ẽ ta jumai oho inamõ tĩ. Ixotyhar ta jurujar katuha ke hijar ym ame'ẽ ta jumai oho inamõ tĩ. So'lo jarõ aja me'ẽ ke a'eta muputu'u ta oho tĩ. Kapitã keruhũ ta ke muputu'u ta tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu.

¹⁵Ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu tĩ:

—Y rehe nde eresak. Ame'ẽ 'ar pe kūjã ka'u te'e pyrũ. Ame'ẽ y riki amõ amõ wyy pe har ta ke. Amõ amõ awa ta ke tĩ. Amõ koty koty je'ẽha pandu ame'ẽ ta ke tĩ. Amõ amõ ka'a pe har ta ke tĩ. ¹⁶Kūjã ka'u te'e ame'ẽ ke i'ak jande popa hetaha putar ym ta. So'lo jarõ aja me'ẽ aja tĩ. Putar ym ta kūjã ke tĩ. Upa katu te kūjãma'e ke jo'ok ta ingi. Jawe te'e aja a'e ke ame'ẽ ta mupyta ta ixo. (Aja rahã, a'e ke muputu'u ta, aja mujekwa.) Kūjã rukwer ke u'u ta, ame'ẽja saka ta. Kūjã ke tata pe hapy ta, ame'ẽja saka upa katu te mujaxer ta tĩ. (Aja rahã, kūjã riki kapitã keruhũ aja putar ym aja mujekwa.) ¹⁷Tupã pandu: “Ihẽ aputar ame'ẽ ke kapitã keruhũ ta ma'ema'e ta. Ihẽ aputariha ke ipy'a rehe ihẽ amoĩ ta, a'erehe ihẽ aputar ame'ẽ ke a'e ma'ema'e ta” aja a'e pandu. A'erehe kapitã keruhũ ta pandu: “Nde riki jandema'e kapitã keruhũ ke apo 'y. Jande je'ẽha rupi ma'e ke ema'ema'e katu” aja so'lo jarõ aja me'ẽ pe pandu. A'erehe so'lo jarõ aja me'ẽ riki kapitã keruhũ aja ixo. Tupã pandu ame'ẽ ke upa uhyk ym rahã we, aja ixo ta ame'ẽ.

¹⁸—Kūjã rehe nde eresak, ame'ẽ riki ok ta keruhũ ke. Ame'ẽ ok ta keruhũ ngi je'ẽha uhem, ame'ẽja saka. Upa kome'ẽ wyy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ ke mondo mondo. A'erehe ame'ẽ ok ta keruhũ je'ẽha te reko, ame'ẽja saka — aja ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu.

Mambiro ok ta ke upa katu te mujaxer

18 ¹Ajame'ẽ ke amõ Tupã je'ẽha rahoha rehe ihẽ asak. Ihẽ Juã. Ywa ngi wyjy uwyr a'e. Je'ẽha te reko. Katu te ame'ẽ ke a'e. Hendy hũ. Ima'e hendyha namõ kome'ẽ wyy keruhũ ke muwera hũ. ²A'e hãtã pandu:

—Mambiro ok ta upa katu te mujaxer. Ma'e jaxer ai ame'ẽ rekoha ke apo 'y. A'ep ãjã ta ixoha renda ke apo 'y. ãjã jaxer ai ame'ẽ ta pehĩ riki. A'ep ma'ewyra jaxer ame'ẽ ke ixo tĩ. Ma'ewyra amõ u'u ym ame'ẽ ke pehĩ tĩ. ³(Ame'ẽ ok ta mujaxer ym rahã, pewe ihĩ rahã,) ma'e ka'u te'eha riki kawĩ aja saka. Ame'ẽ ngi upa amõ amõ wyy pe har ta ka'u. Aja rahã, ame'ẽ ma'e ka'u te'eha ke amõ amõ wyy pe har ta ma'ema'e tĩ. Ame'ẽ ok ta pe har ta aja kome'ẽ wyy keruhũma'e kapitã keruhũ ta ma'ema'e tĩ. Pe, upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ẽ ok ta rehe mãte hũ ma'e ke ihĩ. Ma'e ke muhepy ame'ẽ ta muhepy hepy hũ. Aja matyr hũ tamatarer ke. Muka'u te'eha rupi pyhyk hũ. Katu ym aja — aja riki Tupã je'ẽha rahoha pandu.

4Pe, ywa ngi amõ pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu.

“Ihẽ kotyhar ta! Ame'ẽ ok ta ngi pehem peho!

Ame'ẽ ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha pema'ema'e ym pexo tĩ.

Ame'ẽ ok ta pe har ta ke ihẽ amupyrara ta. Pehem peho ingi.

(Aja rahã, ame'ẽ ta aja pehẽ ke ihẽ amupyrara ym ta tĩ.)

5Upa ma'e ka'u te'eha ke a'ep pe har ta ma'ema'e hũ. Mãte hũ te'e ma'ema'e. Ywa rehe uhyk, ame'ẽja saka hetaha.

Ma'e katu ym te ame'ẽ ma'ema'eha ke ihẽ aharái ym. (A'erehe amupyrara ta)” aja ahendu.

Pe, ywa ngi pandu ame'ẽ ke rehe ahendu tĩ. Tupã je'ẽha rahoha ta pe pandu:

6“Ihẽ kotyhar ta ke a'ep pe har ta mupyrara hũ.

Aja juja katu te a'ep pe har ta ke pemupyrara tĩ.

Jetehar te! Mokõihar aja pemupyrara. Amõ ta ke a'ep pe har ta muka'u te'e.

Aja mokõihar aja a'ep pe har ta ke pemuka'u te'e tĩ. Aja pemahy katu tĩ.

7Ma'e katu ame'ẽ ke jõ a'ep pe har ta me'ẽ me'ẽ ngã jupe. Ma'e hepy hũ ame'ẽ ke aja tĩ. Me'ẽ me'ẽ ngã jupe tĩ.

Aja jumuhury ngã juehe. A'erehe a'ep pe har ta ke pemahy apo. Pemupyrara tĩ.

Ame'ẽ ok ta riki kũjã aja saka.

Jupandu jupe: ‘Kapitã keruhũ ihẽ. Aja ko axo. Ihẽ sawa'e manõ ame'ẽ ke ym ihẽ axo. A'erehe apyaiha ihẽ akwa ym te ta' aja jupe.

8Aja pandu jupe, a'erehe peteĩ wera rahã, ma'e ahyha uhyk ta ehe.

Pyaiha uhyk ta ehe tĩ. Myahy te ha uhyk ta tĩ. Mahyha uhyk ta tĩ. Tata pe hany ta tĩ.

Tupã, jandema'e sawa'e te riki pyrãtã te hũ. A'erehe tata pe hany ta. Upa ukwái ta. Mujaxer ta. A'e riki mupyrara ta” aja ywa ngi pandu ame'ẽ ke rehe ahendu.

9Kome'ẽ ywy keruhũma'e kapitã keruhũ ta pyai ta. Ame'ẽ ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tĩ. Ame'ẽ ok ta riki ukwái hũ. Tata takãxiha pu'am hũ tĩ. Ame'ẽ rehe kapitã keruhũ ta usak, a'erehe pyai hũ. Jixi'u hũ tĩ. ¹⁰Ame'ẽ ok ta aja pyrara tar ym kapitã keruhũ ta. Kyje ingi. A'erehe paite pu'am u'am. Pandu u'am:

—Mā! Māte hũ puki! Katu ym! Mambiro ok ta upa riki. Katu te ame'ẽ ke kwe. A'ep pe har kapitã ta pyrãtã te. Mā! Pahar mumba. I'i we ym aja pahar mumba — aja kapitã keruhũ ta pandu. Jixi'u hũ tĩ.

¹¹Kome'ẽ wyw keruhũ pe ma'e muhepy ame'ẽ ta ixo. Ame'ẽ ta jixi'u hũ tĩ. Apo ame'ẽ ok ta ngi ma'e ke jo'ok ym ta awa. Muhepy ym ta tĩ. A'erehe tamatarer ke muheta ym te ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe: “Mā! Katu ym” aja ma'e muhepy ame'ẽ ta jixi'u hũ. ¹²Itatawa ke amõ jo'ok ym ta ingi 'y. Itatuwyr aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Itara'yr muhepy ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Pero aja tĩ. (Pu'yr aja ame'ẽ.) Pan katu te ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym tĩ. Pan pirangwer aja tĩ. Pan pirã aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Pan sen ame'ẽ aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Arapuharan ra ke te'e mujã ame'ẽ ke tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Upa ma'e myra katu te ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Masin ke te'e mujã me'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. (Masin riki i'ak aja saka. Tuwyr ame'ẽ.) Ma'e myra hepy hũ ke te'e mujã ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Itatawaran ke te'e mujã ame'ẽ ke aja tĩ. Ita, ser ke te'e mujã ame'ẽ ke aja tĩ. Ma ke te'e mujã ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. ¹³Kane aja tĩ. Ma'e pihe katu ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Insen aja. Miha amõ tĩ. Ma'e pihe katu ame'ẽ ke amõ tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Kawĩ aja tĩ. Ma'e ka aja tĩ. U'i aja tĩ. Ahúi aja me'ẽ ku'i aja tĩ. Ahúi aja me'ẽ aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Tapi'iruhu aja tĩ. Arapuharan aja tĩ. Kahwa aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Myra ujan ame'ẽ ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. Te'e paraky ame'ẽ ta aja tĩ. Awa ke aja tĩ. Jo'ok ym ta awa tĩ. ¹⁴Ame'ẽ ok ta rehe har muhepy ame'ẽ ta pandu:

—Upa ma'e katu te ame'ẽ ke ok ta pe har ta putar katu. Ame'ẽ ke upa kanim. Upa tamatarer kanim tĩ. Amõ usak rahã, katu te, ame'ẽ riki nixói te apo 'y. Upa ame'ẽ ta ke mujwyr ym te ta tĩ — aja pandu.

¹⁵Ame'ẽ ok ta rehe ixo rahã, ma'e muhepy ame'ẽ ta muhepy hepy. Aja tamatarer pyhyk hũ. Aja tamatarer muheta hũ tĩ. Ame'ẽ ok ta ke upa mujaxer, aja ma'e muhepy ame'ẽ ta ke jukwa ta tĩ, aja a'eta ukwa katu. Ame'ẽ ngi kyje a'erehe paite pu'am u'am. Jixi'u u'am. Kuja pandu:

¹⁶—Māte hũ puki! Mā! Ame'ẽ ok ta keruhũ upa riki! Katu te aja ame'ẽ ok ta ixo. Pan katu te ame'ẽ ke ihĩ. Pan pirangwer aja tĩ. Ihĩ tĩ. Pan pirã aja tĩ. Ihĩ tĩ. Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke aja tĩ. Ihĩ tĩ. Itara'yr hepy ame'ẽ ke aja tĩ. Pero aja tĩ. Ihĩ tĩ. Upa ame'ẽ ta ke ok ta ke mukatu. ¹⁷Mā! Pahar ame'ẽ ta ke upa. I'i we ym aja pahar upa — aja riki pandu ngã. (Tamatarer ke muheta ym ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe jixi'u hũ ngã.)

Upa jarusu keruhūma'e kapitā ta paite pu'am u'am tī. Jarusu keruhū pe y rupi wata, ame'ē ta aja tī. Jarusu keruhū rehe paraky ixo, ame'ē ta aja tī. Paite pu'am u'am tī. Amō heta y rupi paraky, ame'ē ta aja tī. Paite pu'am u'am tī. ¹⁸Ok ta ke tata upa ukwái. Ame'ē tata takāxīha rehe a'eta usak rahā, a'eta jixi'u hū.

—Ame'ē ok ta jō riki katu te ame'ē ke — aja riki.

¹⁹Ywy ku'i ke iākā rehe a'eta ombor. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Jixi'u hū tī. Kuja pandu:

—Mā! Katu ym tiki! Ame'ē ok ta keruhū upa riki. Ame'ē ok ta pe har ta tamatarer hū namō ixo. Ame'ē ta namō y rupi jarusu keruhū raho ame'ē ta muhepy hepy. Ame'ēja tamatarer ke jarusu jar ta pyhyk katu. Pahar ame'ē ok ta upa riki. I'i we ym aja pahar upa riki — aja pandu ngā. (Tamatarer ke muheta ym ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe jixi'u hū ngā.)

²⁰Ywa pe har ta! Pehē anī. Ame'ē ok ta ke upa mumba riki a'erehe pehē rury katu pexo. Tupā kotyhar ta! Pehē rury katu pexo tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta! Pehē rury katu pexo tī. Kirisutu mondo ame'ē ta! Pehē rury katu pexo tī. Upa pehē ke ame'ē ok ta pe har ta mupyrara, a'erehe ame'ē pe har ta ke Tupā mupyrara tī. Ok ta ke mujaxer tī. A'erehe pehē rury katu pexo.

²¹Pe, ita keruhū ke Tupā je'ēha rahoha pyhyk. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Ahúí aja me'ē ke ita pe kytyk, aja ita keruhū ke. Ame'ē ke y ramūi pe ombor. Arahā kuja pandu:

—Aja Mambiro ok ta keruhū ke Tupā ombor ta. Pahar mujaxer ta. Upa mai. Ame'ē ok ta ke usak ym te ta awa tī. ²²Ngā hurya nixói te ta tī. Araraperan ke nupā ym te ta awa a'ep tī. Jyngar ym te ta awa tī. Takwar ra'yr ke peju ym te ta awa tī. Jumi'a ke peju ym te ta tī. Upa aja me'ē namō muhury ym te ta awa tī. Paraky ym te ta awa a'ep tī. Ahúí aja me'ē ke muku'i ym te ta tī. (Aja rahā, ngā mi'u nixói te ta a'ep, aja mujekwa.) ²³Ma'e weraha ke hapy ym te ta tī. Weraha ke usak ym te ta awa tī. A'ep jumendar ym te ta awa tī. Aja hurya tyapuha ke hendu ym te ta awa tī. Ame'ē ok ta pe har muhepy ame'ē ta tamatarer hū namō ixo. Kome'ē ywy keruhū rupi kapitā ta aja ame'ē ta ixo. Paje aja ngā ke muka'u te'e tī. Upa kome'ē ywy keruhū pe har ta ke muka'u te'e. Aja tamatarer hū pyhyk. Katu ym aja. Apo upa mumba riki — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

²⁴Mambiro ok ta pe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke ame'ē pe har ta jukwa. Tupā kotyhar ta ke jukwa tī. Jete. Heta hū jukwa. Upa

kome'ẽ ywy keruhũ rehe amõ ke ngã jukwa tĩ, aja ame'ẽ ok ta pe ngã jukwa. A'erehe ame'ẽ pe har ta ke Tupã mupyrara. Ame'ẽ ok ta ke Tupã upa katu te mujaxer.

19 ¹Ajame'ẽ ke ywa pe heta te hũ ngã pandu pandu, aja ihẽ ahendu. Tyapu hũ. Kuja pandu:

—Mã peja Tupã pe pepandu:

“Ne jõ riki katu te me'ẽ ke nde” aja pepandu.

A'e riki ngã ke muhã katu.

A'e riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e tĩ.

A'e riki katu te hũ ame'ẽ ke a'e tĩ.

²—Jetehar rupi ngã pe a'e pandu: “Nde katu.” Anĩ rahã: “Nde katu ym” aja. Aja ngã ke a'e mondo mondo rahã, katu tiki.

Mambiro ok ta riki kũjã ka'u te'e aja saka. Ngã ke muka'u te'e, a'erehe upa ma'e ka'u te'eha ke ngã ma'ema'e. A'erehe ame'ẽ ok ta rehe har Tupã pandu: “Upa katu te ihẽ amujaxer ta” aja. Ima'e miasu ta ke ame'ẽ ok ta pe har ta jukwa, a'erehe ame'ẽ ok ta ke upa a'e mujaxer — aja riki johu ngã pandu.

³Pe, amõ we a'eta pandu tĩ:

—Mã peja Tupã pe pepandu: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja.

Ame'ẽ ok ta keruhũ ke tata upa katu te ukwái. Ame'ẽ tata takãxĩha aja te'eha pu'am u'am. (Aja rahã, aja te'eha nixói te ta, aja mujekwa) — aja pandu.

⁴Tamũi ta, 24 hetaha ta ipynarãi rehe wapyk u'ar oup. (Aja Tupã rehe a'eta py'a ke a'eta moĩ moĩ.) A'e riki wapyka rehe wapyk ame'ẽ ke a'e. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ẽ ta aja tĩ. A'eta pynarãi rehe wapyk u'ar oup tĩ. (Tupã rehe a'eta py'a ke a'eta moĩ moĩ tĩ.) Upa ame'ẽ ta pandu:

—A'e tỹ! Tupã! Ne jõ riki katu te me'ẽ ke — aja pandu.

Arapuهران Ra'yr jumendaraha ke

⁵A'engi wapyka koty ngi pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Kuja pandu:

—Upa katu te Tupãma'e miasu ta! Upa Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu ame'ẽ ta! Kapitã keruhũ aja ixo ame'ẽ ta! Je'ẽha reko ym te ame'ẽ ta amõ. Upa katu te pehẽ johu! Mã peja Tupã pe pepandu katu: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” — aja riki.

⁶Pe, heta te hũ ngã pandu pandu, aja ihẽ ahendu. Tyapu hũ. Ita pupur keruhũ tyapuha aja ahendu. Tupã tyapu tyapu aja ahendu. Kuja riki ame'ẽ ta pandu, ame'ẽ ke rehe ahendu:

—Tupã! Ne jō riki katu te me'ẽ ke.
 Tupã jandema'e kapitã keruhũ!
 Nde riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde.
 Nde riki kapitã keruhũ te tĩ.

7—Mã peja jande rury katu te aja jaxo! Mã peja Tupãma'e katuha rehe har japandu katu. Arapuharan Ra'yrma'e jumendariha angaha ke rehe uhyk katu. (Kirisutu ke a'e.) Inamō jumendar ame'ẽ ke pete'e ixo. Kūjã jumendar Tate aja pete'e ixo. ⁸Ima'e mundeha katu te ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ipe. Pan katu te ame'ẽ ke. Xi'a ym te ame'ẽ ke — aja riki ahendu.

[Ame'ẽ pan katu te ame'ẽ ke Tupã kotyhar ta ma'e katu ame'ẽ ke ma'ema'e.] (Kirisutu namō jumendar ame'ẽ ke pete'e ixo aja pandu rahã, upa katu te ixotyhar ta ke mujy'ar, aja mujekwa katu. “Jumendar” aja pandu rahã: “Kirisutu namō aja te'e ta ixo” aja mujekwa.) ⁹Pe, ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu:

—Kuja emupinim: “Arapuharan Ra'yr jumendariha huryha rehe pejur, aja hendu ame'ẽ ta mã hury katu te ame'ẽ ta ke a'eta” — aja pandu.

Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Tupã je'ẽha rahoha pandu tĩ:

—Ihẽ apandu ame'ẽ ke Tupãma'e panduha ke. Jetehar te ke ame'ẽ — aja ihẽ pe pandu.

¹⁰Ihẽ pynarãi pe awapyk a'ar aĩ. Ihẽ Juã. (Aja ihẽ py'a ke ihẽ amoĩ ta ehe.) Tupã je'ẽha rahoha pandu:

—Anĩ. Aja ym ihẽ rehe. Tupã rehe jō nde py'a emoĩ moĩ katu. Nde aja Tupãma'e miasu ke ihẽ tĩ. Nde mu ta aja Tupãma'e miasu ke ihẽ tĩ. Jetehar te ke Jesu mujekwa ame'ẽ ke pandu ame'ẽ ta aja Tupãma'e miasu ke ihẽ tĩ. A'erehe ihẽ rehe nde py'a emoĩ ym — aja ihẽ pe.

Jetehar te ke Jesu mujekwa, ame'ẽ myrandu ke Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta pandu pandu.

Kahwa tuwyr 'ar pe amō oho ame'ẽ ke

¹¹Ajame'ẽ ke ywa owo, aja ihẽ asak. Pe, kahwa tuwyr ame'ẽ ke rehe asak. Ame'ẽ 'ar pe amō oho ixo. (Mokōi her ipe.) Her: “Jetehar te ke.” (Kirisutu a'e.) “A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu” aja her tĩ. Katuha rupi ngã ke a'e mondo mondo. Katuha rupi huwajan ta namō a'e jumai mai tĩ. ¹²Eha riki tata hendyha aja hendy. Heta iãkã rehe har iãkã rehe

ihĩ. (Kapitã keruhũ te aja mujekwa ame'ẽ.) Her ke a'e mupinim tĩ. Iãkã rehe har rehe her moĩ. Myja me'ẽ ame'ẽ her my? Ukwa ym awa. A'e jõ ukwa katu. ¹³Ima'e mundeha ma'e ruwy pe makym, ame'ẽja saka ame'ẽ ke. Her riki: “Tupã je'ẽha” aja. (Ame'ẽ ke ngã pe mujekwa, a'erehe ame'ẽ riki ima'e her.) ¹⁴Haikwer rupi ywa pe har tama'e sonda ta oho ixo. Kahwa tuwyr 'ar pe ame'ẽ ta oho ixo tĩ. Ame'ẽ tama'e mundeha riki pan katu te ame'ẽ ke tĩ. Ituwyr katu te ame'ẽ ke. Xi'a ym te ame'ẽ ke tĩ. ¹⁵Pe: “Tupã je'ẽha ke” aja her, ame'ẽ juru ngi kyse puku haimbe ame'ẽ ke uhem, ame'ẽja saka. Ame'ẽ pe amõ amõ ywy pe har ta ke a'e muputu'u. Pyrãtã te ha namõ kapitã keruhũ te aja a'e ixo ta. Marã ka ym a'e ke muputu'uha awa. Uwa ma'eywa ke ipy pe amõ jami jami. Aja huwajan ta ke a'e upa katu te a'e mupyrara ta. Tupã riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. Ima'e parahya namõ huwajan ta ke Kirisutu mupyrara ta. ¹⁶Ima'e mundeha rehe her a'e moĩ. I'u rehe moĩ tĩ. Kuja riki: “A'e jõ riki kapitã keruhũ te. Amõ kapitã keruhũ 'ar koty te we kapitã keruhũ te ha a'e” aja.

¹⁷Ajame'ẽ ke warahy rehe Tupã je'ẽha rahoha pyrũ, aja ihẽ asak. Ywate rupi ma'ewyra ta wewe ixo. Ame'ẽ ta pe a'e pukái:

—Pejy'ar pejur! Tupãma'e mi'u matyriha keruhũ pehĩ. Ame'ẽ rehe pejy'ar pejur! ¹⁸Kapitã keruhũ ta rukwer pe'u pejur. Kapitã ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Sonda ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Kahwa rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Xupe 'ar pe oho ame'ẽ ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Upa awa ta rukwer aja tĩ. Te'e paraky ame'ẽ ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Ijar ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Je'ẽha te reko ame'ẽ ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur. Je'ẽha reko ym te ame'ẽ ta rukwer aja tĩ. Pe'u pejur tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pukái. (Aja rahã, upa katu te huwajan ta ke Tupã muputu'u ta. Jukwa ta, aja mujekwa katu.)

¹⁹Ajame'ẽ ke so'o jarõ aja me'ẽ rehe ihẽ asak. Inamõ kome'ẽ ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ ta ixo. Sehar ixotyhar tama'e sonda ta ixo tĩ. Upa katu te jy'ar uwyr. Kahwa 'ar pe oho ixo ame'ẽ ta namõ ame'ẽ ta jumai uwyr. (Kirisutu ke a'e.) Kirisutu kotyhar tama'e sonda ta namõ ame'ẽ ta jumai uwyr tĩ. ²⁰So'o jarõ me'ẽ ke Kirisutu kotyhar ta pukwar raho. Inamõ Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ran ke a'eta pyhyk raho tĩ. Ame'ẽ Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ran riki marã ka ym amõ ma'eha, ame'ẽ ke a'e ma'ema'e. So'o jarõ aja me'ẽ ruwa koty a'e ma'ema'e. [Ame'ẽ ma'ema'eha namõ ngã ke a'e muka'u te'e. So'o jarõ aja me'ẽ ukwaha ke namõ ixo, ame'ẽ ta ke a'e muka'u te'e. So'o jarõ aja me'ẽ'ã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ. Ame'ẽ ta ke a'e muka'u te'e tĩ. Ima'e ma'ema'eha rupi Tupã je'ẽha pandu

ame'ẽ ran muka'u te'e riki.] So'ou jarõ aja me'ẽ ke tata pe Tupã je'ẽha rahoha ombor. Ixuwe katu rahã, ombor. Ypa aja tata. Enxo ukwái, aja ame'ẽ tata. A'ep Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ran ke ombor tĩ. ²¹Ame'ẽ tama'e sonda ta ke kyse puku pe jukwa, ame'ẽja saka tĩ. Ame'ẽ kyse puku juru ngi uhem, ame'ẽja saka. Kahwa 'ar pe oho ixo ame'ẽ juru ngi uhem. (Kirisutu a'e.) (Aja rahã, a'e pandu, aja jõ. Pe, upa huwajan ta ke jukwa.) Pe, upa ma'ewyra ta hukwer ke u'u. Uhyk u'u. (Aja rahã, pete'e manõ ou aja mujekwa. Jytym ym ngã.)

Warahy 'ar 1.000 hetaha ke

20 ¹Huwajan ta ke upa Kirisutu muputu'u rahã, ywa ngi Tupã je'ẽha rahoha wyjy uwyr. Ame'ẽ ke rehe ihẽ asak. Ipo pe kyndaha mopokiha ke pyhyk reko. Ywykwar typy te hũ ame'ẽ ke. Ywy ke nixói te. Ame'ẽ ywykwar kyndaha mopokiha ke pyhyk reko. Ita tupaham ke pyhyk reko tĩ. ²Mbói keruhũ ke a'e pyhyk. Ame'ẽ riki ymanihar mbói ke. Satana ke a'e. ãjã ramũi aja amõ her tĩ. A'e ke ita tupaham pe pukwar. Kuja 1.000 warahy 'ar rahã, pukwar. ³Pe, ywykwar typy te hũ ame'ẽ pe a'e ke Tupã je'ẽha rahoha ombor mondo. Ame'ẽ ke kynda tĩ. Pe, hukwen rehe yraity aja moĩ. (Ngã ukwaha ke ame'ẽ. Hukwen pirar rahã, ukwa ta awa.) Ywykwar typy te hũ ame'ẽ renda pe ombor mondo, a'erehe amõ amõ ywy pe har ta ke Satana muka'u te'e ym ta. (ãjã ramũi a'e.) Kuja, 1.000 warahy 'ar rahã, aja te'e ixo rĩ. Muka'u te'e ym ta ngã ke. Pe, 1.000 warahy 'ar upa rahã, Satana ke Tupã muhem ta tĩ. Jahy heta ym rahã, poir aja ixo ta.

⁴⁻⁵Ajame'ẽ ke heta wapyka rehe ihẽ asak. Ihẽ Juã. Kapitã keruhũma'e aja saka. Ame'ẽ pe wapyk ame'ẽ ta pe Tupã pandu: “Ngã ke pehẽ pemondo mondo. Je'ẽha te pereko” aja. Pe, amõ ta rehe asak tĩ. Jetehar te ke Jesu mujekwa. Ame'ẽ ke pandu pandu ame'ẽ ta ke amõ ta jukwa. Ame'ẽ ta rehe ihẽ asak. Tupã je'ẽha ke pandu pandu ame'ẽ ta ke amõ ta jukwa tĩ. Ame'ẽ ta rehe asak tĩ. Upa ame'ẽ ta riki so'ou jarõ aja me'ẽ rehe ipy'a ke moĩ moĩ ym te. Ame'ẽ'ã rehe ipy'a moĩ moĩ ym te tĩ. Ipykã rehe so'ou jarõ aja me'ẽ ukwaha ke amõ mupinim ym te tĩ. Nixói ukwaha. Ipo rehe aja tĩ. Nixói ukwaha tĩ. Upa ame'ẽ ta riki kwera katu uhem tĩ. Ame'ẽ riki kwera katu py uhem ame'ẽ ke ame'ẽ. Pe, Kirisutu namõ kapitã keruhũ aja ame'ẽ ta ixo tĩ. Kuja, 1.000 warahy 'ar rahã, kapitã keruhũ aja ame'ẽ ta ixo. [Amõ manõ, ame'ẽ ta kwera ym. Kuja, 1.000 warahy 'ar upa rahã jõ, kwera katu ta uhem.] ⁶Manõ ame'ẽ ta ke Tupã mukwera py ta.

Ame'ẽ ta riki mã hury katu ame'ẽ ta ke. Ame'ẽ ta pe Tupã pandu ta: "Pehẽ riki katu ame'ẽ ta ke" aja. Ame'ẽ ta mupyraraha renda pe oho ym te ta. Mupyraraha renda pe oho rahã, mokõihar manõ ame'ẽja saka. Tupãma'e pa'i aja ixo ta. (A'erehe inamõ pandu pandu katu ta.) Kirisutuma'e pa'i aja ixo ta tĩ. (A'erehe inamõ pandu pandu ta tĩ.) Pe, 1.000 warahy 'ar rahã, inamõ kapitã keruhũ aja ame'ẽ ta ixo ta tĩ.

Satana ke upa katu te muputu'u ta

7Kuja, 1.000 warahy 'ar upa rahã, Satana ke Tupã muhem ta. Kyndaha ngi muhem ta, ywykwar typy te hũ ame'ẽ ke ngi. 8Upa katu te kome'ẽ ywy keruhũ rupi amõ amõ ywy pe har ta ixo. Ame'ẽ ta ke Satana muka'u te'e ta oho. (Ãjã ramũĩ a'e.) Aja ame'ẽ ta ke a'e mujy'ar ta. Tupã kotyhar ta namõ jumai ta, a'erehe ngã ke a'e mujy'ar ta. Heta te hũ mujy'ar ta. Y ramũĩ rymy'y rehe ywy ku'i ihĩ. Aja saka marã ka ym awa mangaha. Heta te hũ ngã ke. Aja ngo ywy pe har ta ke mujy'ar. (Tupã ruwajan ta ke ame'ẽ ta.) Mango ywy pe har ta ke mujy'ar tĩ. (Huwajan ta ke tĩ.) Pe, Tupã kotyhar ta namõ upa ame'ẽ ta jumai ta oho. 9Ywy rupi ame'ẽ ta uhãĩ oho. Pe, Tupã kotyhar ta ixo, ame'ẽ renda rupi juramã uhãĩ oho. Ok ta ke Tupã putar katu, ame'ẽ rupi juramã uhãĩ oho tipe. Ywa ngi tata u'ar. Pe, upa katu te huwajan ta ke jukwa. 10Pe, Satana ke tata renda pe Tupã ombor mondo tĩ. Ngã ke Satana muka'u te'e. Ame'ẽ ta ke tata pe Tupã ombor mondo tĩ. Ame'ẽ tata renda ypa aja saka. Enxo riki ukwái a'ep. A'ep so'lo jarõ aja me'ẽ Tupã ombor mondo kwe. A'ep Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ran ke ombor mondo kwe tĩ. Upa ame'ẽ ta ke Tupã mahy te hũ ta. Upa ym te ta ahyha. Aja te'e ta ixo.

Ngã ke Tupã mondo mondo ta, a'ejõhar ke

11 Ajame'ẽ ke ywa rehe wapyka keruhũ rehe ihẽ asak. Ihẽ Juã. Ituwyr ame'ẽ ke. Ame'ẽ pe wapyk uĩ ame'ẽ ke rehe asak tĩ. Kirisutu a'e. (Amõ ngi awa kyje rahã, ujan oho ingi.) Aja katu te hũ ame'ẽ ke wapyk uĩ. A'erehe huwa koty ngi awa aja ywa riki kanim ujan oho, ame'ẽja saka. Myp oho ta my? Kanĩha renda nixói. (Aja rahã, upa mai te. Nixói te ta, aja mujekwa.) Kome'ẽ ywy keruhũ aja tĩ. Kanim ujan oho, ame'ẽja saka tĩ. Kanĩha renda nixói te tĩ. (Aja rahã, upa mai ta. Nixói te ta, aja mujekwa tĩ.) A'erehe ame'ẽ ta ke usak ym te awa tĩ. 12-13Pe, manõ ame'ẽ ta kwera katu uhem. Y ramũĩ pe manõ ame'ẽ ta ke Tupã mukwera katu muhem. Y jukwa ame'ẽ ta ke. Upa katu te manõ ame'ẽ ta ke a'e mukwera katu muhem tĩ. Manõ, pe, amõ ta

jytym ame'ẽ ta ke mukwera muhem tĩ. Upa katu te. Pyta we ym te ta. Upa katu te ame'ẽ ta wapyka huwa koty pu'am u'am. Ame'ẽ rehe asak. Tamũi ta rehe asak. Ta'yn ta rehe asak tĩ. Upa katu te ngã rehe asak. Pe, paper ke amõ pirar. Pe, amõ paper ke pirar tĩ. Uhã te hũ ame'ẽ ta rer ame'ẽ rehe ihĩ. Ame'ẽ ta ma'ema'eha ke paper rehe amõ mupinim. Pe, ame'ẽ ta ma'ema'eha ke Kirisutu ukwa. Katu my? Anĩ rahã, katu ym my? Pe, ame'ẽ ta ma'ema'eha aja a'e ma'ema'e ngã pe tĩ. ¹⁴⁻¹⁵Uhã te hũ ame'ẽ ta rer paper rehe amõ mupinim. Ame'ẽ paper rehe her nixói rahã, ame'ẽ ta ke tata renda pe Tupã ombor mondo. Ame'ẽ renda ypa aja saka. Manõ ame'ẽ ta ke Tupã mukwera katu muhem, ame'ẽ ta ke ame'ẽ tata renda pe a'e ombor mondo. [Ame'ẽ renda pe oho rahã, mokõihar manõ, ame'ẽja saka. A'engi uhem ym te ta.]

Ywa pyahu ame'ẽ ke Tupã mujã. Kome'ẽ ywy keruhũ aja tĩ.

21 ¹Ajame'ẽ ke ywa pyahu ame'ẽ ke rehe ihẽ asak. Kome'ẽ ywy keruhũ pyahu ame'ẽ ke rehe asak tĩ. Ywa Tupã mujã py ame'ẽ ke kanim oho. Kome'ẽ ywy keruhũ mujã py ame'ẽ ke aja tĩ. Kanim oho tĩ. Y ramũi aja tĩ. Kanim oho tĩ. (Aja rahã, upa katu te ymanihar ke Tupã mai ta, aja mujekwa.) ²Pe, ok ta katu te ame'ẽ ke rehe asak tĩ. Ame'ẽ riki Jerusarẽ ok ta pyahu ame'ẽ ke. Ywa ngi wyjy uwyr. Tupã koty ngi wyjy uwyr. Sawa'e namõ kũjã jumendar rahã, ima'e mundeha katu te ame'ẽ ke kũjã munde. Ame'ẽja saka Jerusarẽ ok ta katu te ame'ẽ ke rehe asak. Upa Tupã mukatukwer. Sawa'e koty raho, ame'ẽja saka. (Ame'ẽ ok ta katu te ame'ẽ ke apandu rahã, Jesu kotyhar tama'e henda pyahu ke aja amujekwa. Jesu namõ aja te'e ta ixo. Ame'ẽ riki jumendarilha aja saka.) ³Pe, wapyka koty ngi amõ hãtã pandu. Ame'ẽ rehe ihẽ ahendu.

—Apo awa ta ixo a'ep Tupã ixo ta tĩ. Ame'ẽ ta namõ a'e ixo katu ta. Pe, ame'ẽ ta riki ixotyhar ta ke. Pe, ame'ẽ tama'e Tupã aja a'e ixo ta tĩ. ⁴Eha rykwer ke upa katu te awa ta reha ngi a'e juhyk ta. (Aja rahã, awa jixi'u ym te ta.) Manõ ym te ta awa tĩ. A'erehe pyai ym te ta tĩ. Ahyha nixói te ta tĩ. Upa ymanihar ame'ẽ ke kanim oho — aja pandu.

⁵Pe, wapyka rehe wapyk uĩ ame'ẽ pandu:

—Apo upa katu te pyahu aja ihẽ amujã ta — aja riki.

Pe, ihẽ pe a'e pandu tĩ:

—Upa nde erehendu ame'ẽ ke paper rehe emupinim. Jetehar te ke ame'ẽ. Ame'ẽ rehe amõ jurujar katu ta me'ẽ te'e — aja pandu.

⁶Pe, a'e pandu:

—Upa katu te riki. Ihẽ ruhã te hũ ame'ẽ ke ihẽ. Ihẽ riki axo py te ame'ẽ ke ihẽ. Yman rahã, pete'e ta ihẽ axo tĩ. Ihẽ riki ma'e ke amujã py. Ihẽ riki upa ma'e ke amumba ta tĩ. Upa hyngwéi ame'ẽ ta pe ihẽ apandu ta: “Mundu ngi y ke pe'u peho. Te'e pe'u. Hepy ym te ta ame'ẽ” aja ihẽ apandu ta. Ame'ẽ y ke u'u rahã, uhã te hũ aja ixo ta. ⁷Ihẽ rehe jurujar katuha ke amõ hijar ym rahã, kuja ihẽ apandu ta ipe: “A'e riki ihẽ ra'yr aja ixo ta. Ihẽ riki ima'e Tupã aja axo ta tĩ.” ⁸Amõ ta anĩ. “Tupã kotyhar ihẽ” aja pandu tar ym. Kyje ixo. Ima'e henda riki tata renda ke. Ypa aja ame'ẽ renda ke. Enxo ukwái a'ep. Ame'ẽ renda pe oho rahã, mokõihar manõ, ame'ẽja saka. A'engi uhem ym te ta. Ihẽ rehe jurujar ym ame'ẽ ta aja tĩ. Ima'e henda tata renda ke tĩ. Jaxer ai ame'ẽ ta aja tĩ. Tata renda ke tĩ. Amõ ke te'e jukwa ame'ẽ ta aja tĩ. Tata renda ke tĩ. Kũjã rehe ka'u te'e ame'ẽ ta aja tĩ. Tata renda ke tĩ. Sawa'e rehe ka'u te'e ame'ẽ ta aja tĩ. Tata renda ke tĩ. Paje aja ma'ema'e ame'ẽ ta aja tĩ. Tata renda ke tĩ. Ma'e'ã riki tupã aja jupe, ame'ẽ rehe ipy'a ke moĩ moĩ ame'ẽ ta aja tĩ. Tata renda ke tĩ. Te'e pandu ame'ẽ ta aja tĩ. Upa ame'ẽ tama'e henda riki tata renda ke tĩ — aja riki Tupã pandu.

Jerusarẽ ok ta pyahu ame'ẽ ke

⁹Tupã je'ẽha rahoha awa po wajar mokõi hetaha ngi har peteĩ ihẽ rehe uhyk. Ihẽ Juã. Ame'ẽ Tupã je'ẽha rahoha ta ita rekúi awa po wajar mokõi hetaha namõ ixo ame'ẽ ke a'e. Ita rekúi pe ma'e ahyha awa po wajar mokõi hetaha ihĩ. Ame'ẽ ta ngi har peteĩ uhyk ihẽ rehe rahã, pandu ihẽ pe:

—Ejur! Arapuharan Ra'yr rakehar nde pe ihẽ amujesak ta. Kũjã jumendar ta, ame'ẽja saka ame'ẽ — aja ihẽ pe. (Kirisutu riki arapuharan Ra'yr aja a'e. “Hakehar” aja pandu rahã: “Upa katu te ixotyhar ta ke” aja mujekwa.)

¹⁰Ihẽ rehe Tupã'ã ihĩ katu te. Pe, ywy'ã keruhũ ywate te hũ ihĩ. Ame'ẽ 'ar pe ihẽ ke Tupã je'ẽha rahoha pyhyk raho. Jerusarẽ ok ta ke ihẽ pe a'e mujesak. Ok ta katu te ame'ẽ ke. Ywa ngi wyjy uwyr, ame'ẽja saka. Tupã mujy mondo. ¹¹Tupãma'e hendyha aja hendy katu te hũ. Ita hepy hũ, aja ame'ẽ ok ta hendy hendy hũ. Ita jase aja hendy hũ. Ame'ẽ ke ita kisataú aja hendy hendy hũ. Hendypu te hũ. (Aja rahã, Tupã aja ixotyhar ta katu te hũ aja mujekwa. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ixotyhar ta pe, aja mujekwa.)

¹²Ok ta kurar keruhũ ywate hũ ame'ẽ ke tĩ. Hukwen awa py mokõi hetaha ihĩ tĩ. Hukwen harõha ta Tupã je'ẽha rahoha ta ke. Awa py mokõi

hetaha. (Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ẽ ta ixo ym te ta, aja mujekwa.) Hukwen rehe jundéu awa ta rer ihĩ. Jundéu awa ta amõ koty koty jy'ar. Ame'ẽ jy'ariha riki awa py mokõi. Ame'ẽ awa py mokõi hetaha ta rer hukwen awa py mokõi hetaha ihĩ. (Aja rahã, jundéu awa ta ngi har upa katu te Tupã kotyhar ta ixo, aja mujekwa. Ame'ẽ ta a'ep ixo ta tĩ, aja mujekwa.) ¹³Ok ta mukurar kurar aja. A'erehe warahy uhemihã koty mahapyr hukwen ihĩ. Warahy u'ariha koty mahapyr ihĩ tĩ. Warahy jurukwã koty mahapyr ihĩ tĩ. Amõ warahy jurukwã koty mahapyr ihĩ tĩ. ¹⁴Ok ta kurar ke ita keruhũ 'ar pe moĩ, aja ixo. Ita katu moĩ py, aja rahã, kurar u'ar ym ta. Awa py mokõi hetaha ita keruhũ ke. Ame'ẽ rehe Arapuharan Ra'yr mondo ame'ẽ ta rer ihĩ. Awa py mokõi hetaha ke a'e mondo ame'ẽ ta ke. (Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Aja rahã, upa katu te Kirisutu kotyhar ta a'ep ixo ta tĩ, aja mujekwa.)

¹⁵Ihẽ namõ Tupã je'ẽha rahoha pandu, ame'ẽ ke ipo rehe myra mangaha pyhyk reko. Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke. Ame'ẽ pe ok ta ke manga ta. Hukwen ke manga ta tĩ. Ok ta kurar ke manga ta tĩ. ¹⁶Ok ta riki kurar kurar katu te. Pukuha juja katute ipeha namõ tĩ. Myra mangaha pe ok ta ke Tupã je'ẽha rahoha manga. (Ok ta te hũ aja akwa.) Pukuha riki 2.200 kiro met. Ipeha juja katu te tĩ. Kuja, 2.200 kiro met tĩ. Ywatehar aja tĩ. Kuja, 2.200 kiro met tĩ. (Tiha te hũ, a'erehe heta te hũ ngã ixo ta a'ep.) ¹⁷Ok ta kurar ke a'e manga tĩ. Ipeha 64 met ke. A'e manga rahã, sehar awa mangaha aja a'e manga. ¹⁸Ok ta kurar ita jase ke te'e mujã ame'ẽ ke. Ok ta itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke. Waruwa aja hendypu te hũ. ¹⁹Ita kurar wyr rupi ita katu te ame'ẽ ke moĩ. Ame'ẽ ita ke itara'yr hepy hũ ame'ẽ ke. Awa py mokõi hetaha moĩ. Katukwer. Amõ koty koty hendyha. Itawa. Howy. Pirã. Aja pame katu te. A'erehe katukwer.

A'erehe jase ita ke moĩ py. Howy ame'ẽ.

Mokõihar sasi ita ke. Howy ame'ẽ tĩ.

Mahapyrihar ang ita ke. Ituwyr ame'ẽ. Amõ amõ namõ mupara tĩ.

Tumemehar emeráu ita ke. Howy te ame'ẽ.

²⁰Awa po wajar peteĩhar upa har sando ita ke. Ituwyr ame'ẽ tĩ.

Pirã namõ mupara.

Awa po wajar peteĩhar sa ita ke. Pirã ame'ẽ.

Awa po wajar mokõihar kiso ita ke. Itawa ame'ẽ tĩ.

Awa po wajar mahapyrihar mberi ita ke. Howy te ame'ẽ tĩ.

Awa po wajar tumemehar topa ita ke. Itawa ame'ẽ tĩ.

Jande popa har kiriso ita ke. Howyngwer ame'ẽ.

Awa py peteĩhar jasin ita ke. Howyngwer ame'ẽ tĩ.

Pe, awa py mokõihar ameti ita ke. Pirangwer ame'ẽ. (Aja amõ koty koty hendyha. A'erehe katukwer te riki.)

²¹Hukwen riki awa py mokõi hetaha ihĩ. Pero riki hukwen ke. Pero riki pu'yr tuwyr aja saka. Hukwen pame katu te pero ke. Aja awa py mokõi hetaha pero. Ok ta rupi awa rape ihĩ. Ame'ẽ riki itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke. Waruwa aja hendyphu.

²²Ok ta pe Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rehe ihẽ asak ym. Nixói te. Tupã, jandema'e sawa'e te riki jumu'eha renda keruhũ, ame'ẽja saka. Arapuharan Ra'yr ame'ẽja saka tĩ. (Kirisutu a'e.) A'eta pete'e ixo. A'erehe a'eta rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ katu, a'erehe jumu'eha renda keruhũ nixói te. Tupã riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. ²³Ok ta rupi Tupã hendy hendy, aja ixo. Arapuharan Ra'yr aja tĩ. (Kirisutu a'e.) Hendy hendy aja ixo tĩ. A'erehe ame'ẽ rupi warahy hendyha nixói te. Jahy hendyha aja tĩ. Nixói te tĩ. ²⁴Ame'ẽ tama'e weraha rupi a'ep pe har ta wata ta. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har kapitã keruhũ ta ma'e katu te ame'ẽ ke raho ta a'ep. ²⁵Wera rahã, ok ta hukwen ke kynda ym te ta awa. Pirar aja ixo ta. Pytun nixói te ta a'ep. A'erehe hukwen ke kynda ym te ta. ²⁶Ame'ẽ ok ta pe ma'e katu te ame'ẽ ke amõ amõ ywy pe har ta werur ta. Upa ma'e hepy te hũ ame'ẽ ke werur ta tĩ.

²⁷Amõ ta anĩ. Ame'ẽ ok ta pe ma'e jaxer ai ame'ẽ ta ixex ym te ta. Ma'e ke amõ ma'ema'e, aja rahã, huxĩ awa. Ame'ẽ ma'ema'e ame'ẽ ta ixex ym te ta tĩ. Arapuharan Ra'yr pete'e ixo. (Kirisutu a'e.) Ima'e paper rehe uhã te hũ ame'ẽ ta rer ihĩ. Ame'ẽ ta jõ ame'ẽ ok ta pe ixex katu ta.

22 ¹Pe, y ke ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha mujesak tĩ. Y pyrãtã ame'ẽ ke. Y riki hendyphu te. Kísatáu aja hendyphu te. Ame'ẽ ke amõ u'u rahã, uhã te hũ aja ixo ta. Tupãma'e wapyka koty ngi y uhem. Arapuharan Ra'yr koty ngi uhem tĩ. (Kirisutu a'e.) ²Ok ta pyter rupi y pyrãtã oho. Y rymy'yp pe ma'e myra i'ái. Se koty peteĩ i'ái. Wajar koty peteĩ tĩ. Jahy wahu rahã pame katu te i'a tyarõ. Aja awa py mokõi jahy rahã pame katu te i'a tyarõ. Ame'ẽ i'a ke amõ u'u rahã, uhã te hũ aja ixo ta. Ho ke upa ywy pe har tama'e ahyha mukatuha ke ame'ẽ. (Upa aja rahã, a'ep pehar ta rehe Tupã haihu katu te ta, aja mujekwa.) ³"Peme'ẽ katu ym" aja Tupã pandu ame'ẽ ke nixói te ame'ẽ ok ta pe. A'ep Tupãma'e wapyka ihĩ. Aja rahã, aja te'e ta a'e ixo, aja mujekwa. Arapuharan Ra'yrma'e wapyka a'ep ihĩ tĩ. (Kirisutu a'e.) Aja rahã, aja te'e ta a'e ixo, aja mujekwa tĩ. Ima'e miasu ta ipy'a ke moĩ moĩ katu ta ehe. ⁴Tupã ruwa ke ame'ẽ ta usak

katu ta. Ipykã rehe her ke amõ moĩ. Ima'e ke aja mujekwa ame'ẽ.
⁵Pytun nixói te ta a'ep. Tupã, jandema'e sawa'e te riki hendy hendy aja ixo. A'erehe ma'e weraha ke a'ep nixói te. Warahy hendyha nixói te tĩ. Pe, ame'ẽ ta riki kapitã keruhũ aja ixo ta. Aja te'e ta ixo.

Jesu jywyr ta

⁶Ihẽ Juã. Ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu:

—Peme'ẽ je'ẽha jetehar te ke. Upa katu te nde eresak ame'ẽ ke jetehar te ke. Ame'ẽ rehe amõ jurujar katu ta me'ẽ te'e tĩ. Ima'e je'ẽha pandu ame'ẽ ta py'a rehe I'ã ke Tupã, jandema'e sawa'e te muwyr katu. A'e riki ima'e je'ẽha rahoha pe pandu: “Eho! Pahar ma'e ke uhyk ta. Ame'ẽ ke ihẽma'e miasu ta pe emujekwa eho” aja Tupã pandu — aja ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu.

⁷Jesu pandu:

—Pehendu katurahã! Pahar ihẽ ajywyr ta! Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ panduha peme'ẽ paper rehe ihĩ. Ame'ẽ rehe amõ hendu katu rahã, mã hury katu ame'ẽ ke a'e — aja riki.

⁸Ihẽ Juã. Upa ihẽ amupinim ame'ẽ ke ahendu riki. Asak tĩ. Pe, upa asak rahã, upa ahendu rahã, Tupã je'ẽha rahoha py koty ihẽ pynarãi rehe a'ar aĩ. (Aja ihẽ py'a ke tate amoĩ moĩ ehe.) Upa ma'e ke a'e riki ihẽ pe mujekwa ame'ẽ ke a'e. ⁹A'e pandu:

—Anĩ. Aja ym ihẽ rehe. Tupã rehe jõ nde py'a emoĩ moĩ katu. Nde aja Tupãma'e miasu ke ihẽ tĩ. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta riki nde mu aja tĩ. Ame'ẽ ta aja Tupãma'e miasu ke ihẽ tĩ. Peme'ẽ paper rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ rehe hendu katu ame'ẽ ta aja Tupãma'e miasu ke ihẽ tĩ. A'erehe ihẽ rehe nde py'a emoĩ ym. Tupã rehe jõ nde py'a emoĩ moĩ katu — aja pandu ihẽ pe.

¹⁰Ihẽ pe pandu tĩ:

—Ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ panduha peme'ẽ paper rehe ihĩ. Ame'ẽ ke emukanim ym. Mã peja amõ usak katu ehe. Upa ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ angaha uhyk tate riki, a'erehe emukanim ym. Mã peja usak katu ehe tĩ. ¹¹Katu ym ame'ẽ ke, mã peja aja te'e ixo. Ipy'a ke Tupã koty marã ka ym muruwakiha. Jaxer ai ame'ẽ ke, mã peja aja te'e ixo tĩ. Ipy'a ke Tupã koty muruwak katu ame'ẽ ke, mã peja aja te'e ixo tĩ. Ipy'a juhyk aja ixo, mã peja aja te'e ixo tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu.

¹²Jesu pandu:

—Pehendu katurahã! Pahar ihẽ ajywyr ta! Ma'e katu ame'ẽ ke ihẽ ame'ẽ me'ẽ ta. Ame'ẽ ke ihẽ ajywyr rahã, araho ta. Ma'e ke awa

ma'ema'e, aja ame'ẽ pe ihẽ ame'ẽ ta tĩ. ¹³Ihẽ ruhã te hũ ame'ẽ ke ihẽ. Ihẽ axo py te ame'ẽ ke ihẽ tĩ. Yman rahã, aja te'e ta ihẽ axo tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, pete'e ihẽ axo ame'ẽ te'e ihẽ. Kome'ẽ ywy keruhũ kanim rahã, pete'e ta ihẽ axo tĩ — aja Jesu pandu.

¹⁴Ima'e mundeha ke kutuk katu, aja ixo rahã, mã hury katu ame'ẽ ke a'e. (Aja rahã, ipy'a ke Tupã juhyk katu, aja mujekwa.) Ipy'a juhyk ame'ẽ ke a'e, a'erehe Tupã pandu ipe: “Ma'eywa ke e'u katu. Aja rahã, ne ruhã te hũ ta nde erexo” aja. Aja rahã, mã hury katu ame'ẽ ke a'e. Ipy'a juhyk ame'ẽ ke a'e, a'erehe hukwen rupi ok ta pe ixo katu. Jerusarẽ ok ta pyahu ame'ẽ pe ixo katu. Aja rahã, mã hury katu ame'ẽ ke a'e.

¹⁵Ok ta soroka pe ma'e jaxer ai ame'ẽ ta ixo. Paje aja ma'ema'e ame'ẽ ta ixo tĩ. Kũjã rehe ka'u te'e ame'ẽ ta ixo tĩ. Sawa'e rehe ka'u te'e ame'ẽ ta aja tĩ. Ok ta soroka pe ixo tĩ. Amõ ke te'e jukwa ame'ẽ ta aja tĩ. Ok ta soroka pe ixo tĩ. Ma'e'lã riki tupã aja ukwa jupe, ame'ẽ rehe ipy'a moĩ moĩ ame'ẽ ta aja tĩ. Ok ta soroka pe ixo tĩ. Te'e pandu ame'ẽ ta aja tĩ. Ok ta soroka pe ixo tĩ. Ma'ema'eha namõ muka'u te'e ame'ẽ ta aja tĩ. Ok ta soroka pe ixo tĩ.

¹⁶—Ihẽ Jesu. Ihẽma'e je'ẽha rahoha ke ihẽ amondo pehẽ koty. Amõ amõ ok ta pe Tupã kotyhar ta jy'ar jy'ar. Pehẽ pe ma'e uhyk ta ame'ẽ ke mujekwa ta. Ihẽ amondo ame'ẽ mujekwa ta pehẽ pe. Ndawi rainõ ke ihẽ. (Aja rahã, ihẽ riki kapitã keruhũ te, aja Tupã mu'am, aja mujekwa.) Pytuniwe te jahy rata hendy hũ ame'ẽ ke amõ usak. Aja ihẽ tĩ. (Aja rahã, ihẽ riki awa ruhãha ke amuhyk ta pehẽ pe. Weraha uwyr, aja amuhyk ta tĩ) — aja Jesu pandu.

¹⁷Hýngwéi ame'ẽ ke: “Ejur!” Amõ putar rahã, y ke Tupã te'e me'ẽ katu. Ame'ẽ ke pyhyk katu. U'u tĩ. U'u rahã, uhã te hũ aja ixo. A'erehe Tupã'ã pandu:

—Ejur!

Hakehar wan ta, ame'ẽ ke pandu tĩ:

—Ejur!

(“Hakehar wan ta” aja pandu rahã: “Jesu kotyhar ta ke” aja mujekwa.) Kome'ẽ paper rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ rehe hendu katu ame'ẽ ta pandu ta me'ẽ te'e tĩ:

—Ejur! — aja.

A'ejõhar panduha ke

¹⁸Ihẽ Juã. Kome'ẽ paper rehe ma'e ke uhyk ta ame'ẽ panduha ihĩ. Ame'ẽ rehe hendu ame'ẽ pe ihẽ apandu katu. Ame'ẽ

panduha pe amõ we mi panduha ke amõ mupinim rahã, ame'ẽ ke Tupã mupyrara ta. Kome'ẽ paper rehe ma'e ahyha rehe har ihẽ amupinim tĩ, ame'ẽ namõ Tupã mupyrara ta tĩ. ¹⁹Kome'ẽ paper rehe ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ panduha ihĩ. Ame'ẽ panduha ta'yr mi mukanim my? Aja rahã, ame'ẽ mukaniha pe Tupã pandu ta: “Ma'eywa ke nde ere'u ym ta. Ame'ẽ ma'eywa amõ u'u rahã, uhã te hũ aja ixo. U'u ym rahã, ok ta katu te ame'ẽ pe ixo ym ta tĩ. Jerusarẽ ok ta pyahu ame'ẽ pe ixo ym ta” aja Tupã pandu ta. Ame'ẽ rehe har kome'ẽ paper rehe panduha ihĩ tĩ.

²⁰Upa ihẽ asak ame'ẽ ke ihẽ amupinim:

—Jetehar te ke — aja Jesu pandu.

A'e riki pandu tĩ:

—Jetehar te ke! Pahar ihẽ ajywyr ta! — aja.

—A'e tỹ! Sawa'e! Ejur! Nde Jesu — aja ihẽ apandu. Ihẽ Juã.

²¹Mã peja upa ngã rehe Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu te hũ!

Upa.